

SLOVENSKI

Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje Slovenski poročevalci... Direktor: Rudi Janžura... Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak...

Poročevalci

OBISK TITA V SOVJETSKI ZVEZI

Priprave na razgovore

Včerašnji dan so predsednik Tito in člani jugoslovanske vlade izkoristili za priprave na politične razgovore, ki se bodo jutri nadaljevali v Moskvi...

(Od stalnega dopisnika »Politike« in »Slovenskega poročevalca«)

Sočija, 16. jun. (Po telefonu.) Predsednik Tito, tovariš Kardelj in drugi člani jugoslovanske delegacije so današnji dan zadnji dan pred odhodom v Moskvo...

Nocoj bodo predsednik Tito, tovariš Kardelj in tovariš Popović s soprogami, kakor tudi tovariša Todorovič in Blažević gosti na večerji, ki jo bo v okrepčilušni minisrskesga sveta Sovjetske zveze priredil predsednik mesnega sovjeta...

Tu poudarjajo, da se sovjetsko-jugoslovanski razgovori odvijajo v ugodnem mednarodnem položaju znanega popuščanja napetosti in da predstavljajo pomemben pozitiven činitelj politične tega procesa...

in v takem obsegu, kakor je to v danem trenutku možno. Seveda ne moremo pričakovati rešitve vseh sporov natančno. Osebnosti državnikov in izmenjava mnenj, kakor tudi splošno utirjanje ideje koeksistence...

V sedanjem položaju brez dvoma raste tudi vloga OZN, tako nasploh kakor tudi v reševanju posameznih vprašanj. To temboji, ker utirjanje ideje koeksistence, to je enokrajnega mirolojubnega sodelovanja neodvisnih držav...

Kajti obstoječe nezaupanje, katerega je bilo iluzorno ne videti, ne pomeni, da je sporazumevanje nemogoče, ampak samo to, da je treba biti svaren in da je treba priti tja, kjer je to v danem položaju mogoče...

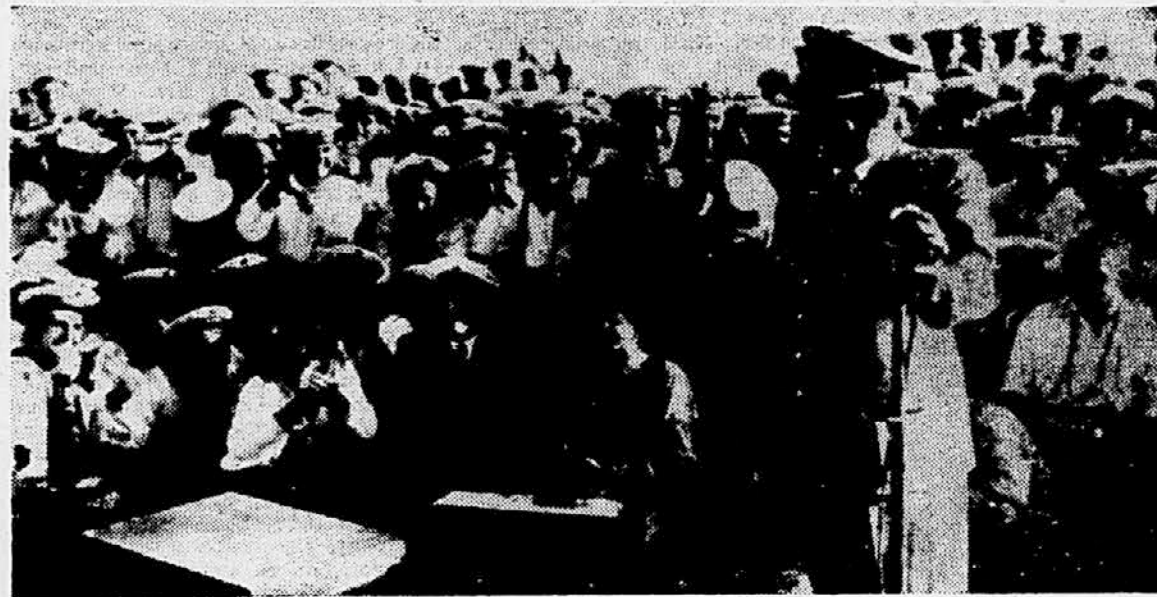
Rešitev vprašanja razorožitve, od česar je v veliki meri odvisna stabilnost mira, je olajšana z razvojem zadnjih dogodkov in je prav zaradi tega potrebna, da se

OZN bolj angažirano za olajševanje sporazuma o razorožitvi ali vsaj sporazuma o kontroli. Ko je govora o pomoči nerazvojenim državam, poudarjajo v jugoslovanskih krogih, da je važno: tega vprašanja za ureditev mira očitna in da je praksa pokazala, da duhu koeksistence najbolj ustreza večje angažiranje OZN na tem področju...

V procesu nadaljnjega pomirjenja naporov za postopno sporazumevanje so sovjetsko-jugoslovanski odnosi zelo reseni činitelj, posebno za urejanje evropskih pripek. Poleg tega odnosi med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo, odnosi med dvema socialističnima državama, ogromno pomenijo tudi za socializem v svetu oziroma za enokrajno sodelovanje socialističnih sil in gibanj.

Vsed tega izražajo pred nadaljevanjem sovjetsko-jugoslovanskih razgovorov prepričanje, da je taka izmenjava mnenj nenavadno koristna in plodna in da bodo dokumenti o teh razgovorih, ki jih sedaj pripravljajo, zelo pomembni tako za mirolojubno sodelovanje med državami in urjevanje odnosov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo, kakor tudi za svetovni socializem in sodelovanje socialističnih sil.

Podpis in objavo skupnih dokumentov, ki bodo vsebovali rezultate razgovorov med delegacijama Jugoslavije in Sovjetske zveze, oziroma predsednika Tita-Sovjetski zvezi, pričakujejo v torku ob koncu opoldne v Moskvi. D. Juhos

Predsednik Tito na križarki »Frunze«, na poti v Soči

Zanimanje v Avstriji

za potovanje predsednika Tita v Moskvo — Vatikanska ofenziva proti koeksistenci

(Od našega stalnega dopisnika v Avstriji)

Dunaj, 16. jun. (Po telefonu.) Ko so včeraj dunajski »Nostop« kinematografi, ki predvajajo razen kratkih kulturnih in dokumentarnih filmov tudi po tri filmske tednike, menjali svoj program, so v svojih živobarvnih lepkih napovedovalci na prvem mestu Titov obisk v Moskvi...

Ze o obisku maršala Tita v Franciji se je zvrstilo v avstrijskih časnikih osem uvodnikov, več kot petdeset daljših člankov in komentarjev in okoli sto vesti. Pri tem pa niso vsteli nekateri manjši lokalni listi, tedniki in številne ilustrirane revije. Neprimerno večji poudarek pa so avstrijski dnevniki dali moskovskemu obisku maršala Tita, čigar pot zasledujejo od dne, ko je zapustil Beograd.

Ceprav so ugibanja, ki jih narekuje deloma želja po senzacionalnosti, deloma nepoznavanje naše stvarnosti in naše politike aktivne koeksistence na dnevnem redu, postavljajo moskovske razgovore na prvo mesto svetovnega dogajanja in pišejo, da so prej kot izključno jugoslovansko-sovjetski, ti razgovori svetovnega pomena. Tito je postal osrednja politična osebnost in tudi nasprotni tisk mu je bil pripriljen dati priznanje. Tito je zmagal nad Stalinom, Tito je posredoval za pomirjenje v Alžiru, Tito je potoval v Indijo, Burmo in Egipt in skoraj zdruzeval v svojih rokah več niti svetovne politike, kot večina njegovih sodržavnikov, ki so sedeli na viadnih in predsedniških stolihi v različnih državah.

Seveda pa je, ne samo Titovo potovanje in njegov pomen, ampak celoten sedanjí mednarodni razvoj, v veliko napoto politiki Vatikana. Tako so se v začetku tedna tu sestali katoliški publicisti in na trodnevnem zasedanju ideološko obračunali s komunizmom. Nekaj dunajskih dnevnikov je o tem poročalo pod naslovom kot »Nikake koeksistence s komunizmom«.

Vatikan je torej ponovno javno nastopil proti politiki, ki se trudi zagotoviti mir na svetu, čenjem z atomsko vojno. Nazagotiviti narodem mirno sožitje in jih obvarovati pred unišpotiti temu postavlja boj na življenje in smrt.

In če se vrnemo še enkrat k začetku članka: Titova potovanja so odjeknila po vsem svetu, Jugoslavija si je s svojo politiko ali, kakor je bilo v zadnjem času večkrat slišati, s svojo »ofenzivo duha«, priborila mesto enega prvih borec za mir in s svojim voditeljem, za katerega je napisal avstrijski uvodničar, da je seden izmed najbolj prominentnih zastopnikov delavskega gibanja v svetu, ostala zvesta svoji borbi za socializem. Da pa ima pri tem tako prijatelje kot sovražnike, je razumljivo. D. Robida

Zahvala Tunisa in Maroka

Beograd, 16. jun. (Tanjug) — Podsekretar v državnem sekretariatu za zunanje zadeve FLRJ Srdjan Prica, ki nadomešča odsotnega državnega sekretarja, je dobil od predsednika tunizijske vlade in ministra za zunanje zadeve Habiba Burgibe naslednjo brzojavko: »Z zadovoljstvom sem prejel vaše sporočilo z dne 12. junija, s katerim mi sporočate sklep vlade FLRJ o priznanju neodvisnosti Tunisa. V svojem imenu in v imenu vlade in tunizijskega naroda izražam najtoplejšje želje za srečo in napredek jugoslovanskih narodov... Maroški minister za zunanje zadeve Ahmed Balafrej pa je poslal podsekretarju Srdjanu Prici naslednjo brzojavko:

»Vlada Nj. veličanstva sčutana je z zadovoljstvom sprejela na znanje priznanje neodvisnosti in suverenosti Maroka po jugoslovanski vladi. Izražajoč zahvalo vlade Nj. veličanstva sčutana, prosim vašo ekscelenco, da sprejme izraze mojega posebnega spoštovanja.«

Stabilizacija gospodarstva IN NOVI PROBLEMI

Govor Mihe Marinka, predsednika glavnega odbora Socialistične zveze, na okrajni konferenci v Ljubljani

ITALIJANSKI VELEPOSLANIK PRI PREDSEDNIKU MARINKU

Ljubljana, 16. jun. Novi italijanski veleposlanik v Beogradu g. Gastone Guidotti je danes v spremstvu generalnega konzula Italije v Zagrebu g. Giuseppe Brigidaja prvič uradno obiskal Ljubljano, kjer ga je ob 13. uri v vili Pod rožmar sprejel predsednik Ljudske skupštine LRS tov. Miha Marinko. Po pričetnem razgovoru je predsednik Marinko zadržal svoja gosta na kosilu. Med kosilom sta predsednik Marinko in veleposlanik Guidotti izmenjala zdravici za nadaljnje razvijanje dobrih sosedskih odnosov med obema državama.

Pred tem sta italijanska zastopnika obiskala tudi predsednika izvršnega sveta LRS tov. Borisa Kraigherja v poslopju izvršnega sveta ter okrajni ljudski odbor, kjer ju je v imenu odsotnega predsednika Marijana Dermastie pozdravil podpredsednik Joško Gorjanc. V razgovoru pri predsedniku Kraigherju so načeli zlasti vprašanja

ugodnih posledic videnskega sporazuma in izrazili željo, da bi se v obojestransko zadovoljstvo v kratkem našla tudi dokončna rešitev za nekatera še vedno nerешena obmejna vprašanja na terenu, zlasti tranzita na področju Sabotina pri Gorici. Italijanski veleposlanik je daval obiskal Narodno in Moderno galerijo ter si v spremstvu pomočnika ravnatelja Zorana Kržišnika z zadovoljstvom ogledal umetniška dela slovenskih mojstrov. Posebej se je zanimal za stike z italijansko umetnostjo in za udeležbo italijanskih avtorjev na prihodnji mednarodni grafični razstavi v Ljubljani. Izrazil je misel, da bi prav poživljeno sodelovanje na tem plemenitem umetniškem področju pomagalo pozabiti na mnoge grobe in težke stvari, ki so kalile odnose med obema narodoma v preteklosti. Tudi sicer je ob odhodu iz Ljubljane poudaril, da je dobil na tem prvem obisku v Sloveniji najlepše vtise.

Diplomatska kronika

Beograd. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković je danes ob 10. uri sprejel ministra za delo Japonske g. Tadao Kurašija. Spremljal ga je japonski poslanik v Jugoslaviji g. Sadao Hirose s člani japonskega poslanstva. G. Kurašija je sprejel tudi član zveznega izvršnega sveta Velimir Stojnić. Navzok je bil japonski poslanik v Beogradu s člani poslanstva. Velimir Stojnić je nato priredil kosilo na čast japonskemu ministru Kurašiju. Davi je g. Kurašij položil venec na grob Nezanega junaka na Avrali.

Beograd. Novi izredni poslanik in pobleščeni minister FLRJ Albaniji Arso Milatović je danes odpotoval v Tirano na novo službeno mesto. Od ministra Milatovića, ki je bil doslej pomožnik načelnika oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve, so se poslovili državni podsekretar za zunanje zadeve Dobroviće Vidić in drugi funkcionarji DSZZ.

Sarajevo. V Sarajevo je prišel indijski veleposlanik v Beogradu g. Radeswar Dayal, ki bo ostal tu dva dneva. Dopoldne ga je sprejel predsednik Ljudske skupštine BiH Djuro Pucar-Stari, nato pa predsednik republiškega zbora Osman Karabegović.

Letalska proga Rim-Beograd

Rim, 16. jun. (Tanjug). Danes je letalac JAT uvedlo redno letalsko progo med Rimom in Beogradom. Letalo bo na tej progi pristalo Dubrovniku.

Ljubljana, 16. jun. Včeraj se je končala v Ljubljani okrajna konferenca Socialistične zveze v Ljubljani. Konferenca je sprejela poročila vseh treh komisij, izvolila novo okrajni odbor, ki šteje 59 članov, in poslala pozdravne brzojavke. V razpravli je govoril predsednik Glavnega odbora Socialistične zveze Miha Marinko. V svojem govoru je med drugim dejal:

Tovariši in tovarišice!

Svoj prispevek k razpravljanju vaše konference želim posvetiti nekaterim aktualnim praktičnim pojavom s področja gospodarstva. Menim, da je to potrebno zato, da bi organi delavskega samoupravljanja v proizvodnji in družbenem upravljanju v trgovini dobili preko organizacij SZDL in političnih vodstev na terenu primerno usmeritev za svoje praktično udejstvovanje, da ne bi podlegli zmotnim pogledom in tendencam, ki se še porajajo spričo prvih simptomov in učinkov naše ekonomske politike po znanih sklepih posvetovalnega političnega vodstva septembra minulega leta.

Včeraj je tov. Vipotnik v svojem poročilu opozoril na nekatero od teh pojavov. Omenil je navdušeno razpravljanje o zaključkih tega posvetovalja, ki je razgibalo vse naše politične organizacije. Poudariti je treba, da smo mi neprestano opozarjali, še preden so se mogli videti prvi rezultati uresničevanja te gospodarske politike, da bodo zdrave učinke te politike spremljale nove težave in nevednosti za slabe gospodarje, s katerimi se bomo morali spoprijeti v praktični borbi izvajanja nove gospodarske politike.

O pojavih pri prvih učinkih gospodarskih ukrepov

Prvi, trenutno le še delni učinki novih gospodarskih ukrepov

so zdaj tu. Z njimi prihajajo na plan še tudi razni paničarji, še preden se je začela stvarna praktična borba, ki jo ti prvi učinki iz vsaj neposrednosti narokujejo. Stvar je v nastajanju zdaj potrošnega blaga, ki smo jih tolikrat želeli, ker v teh zaletah temelji pogoj za stabilizacijo gospodarstva, ustahitve cen, za njihovo postopno zniževanje in s tem izboljševanje življenjske ravni. Dokler te rezerve nso bile neposredno stvarnost (čeprav so bile predvidevanje v letošnjim družbenim planom v višini 80 milijard), dokler so načela te nove politike bile samo deklaracije, so vsi gledali v teh rezervah »angela odrešenika« (da se tako slikovito izrazim), danes pa, ko postaja to že stvarnost, ga žal prenekaateri skušajo prikazati kot »črnega dijavola«. Tako ga skušajo prikazati tisti, ki bodisi ne razumejo elementarne ekonomske zakonitosti, ki po letošnjem srutrenu postavljenem družbenem planu, da mora roditi tako posledico; oziroma se jim po njihovi črtni lagodnosti, na katero so bili doslej navajeni, ne da spoznati s problemi, ki ob tem nastajajo.

Prvi izmed teh problemov, ki se ob tem poraja z vso svakutnostjo, je nujno zniževanje stroškov proizvodnje, zmanjšanje materialnih stroškov, racionalna organizacija proizvodnje, odstranjevanje odvisne delovne sile, ki kot balast bremeni proizvodne stroške, in premeščanje odvisne delovne sile na mesta, kjer more dati svoj polni učinek. Razen tega se pojavlja zahteva večje skrbi za kvaliteto in izbiro proizvodov, ki jih tržišče išče, oziroma nudijo zanesljive izgleda, da se morajo vskladiščiti, ker naposled vse skupaj vodi k stabilizaciji tega in k ekonomsko upravičljivemu zniževanju cen.

Nameste tega pa različni paničarji postavljajo zahteve in priporočila, ki bi imela povsem nasproten škodljiv učinek, vrnila bi naše gospodarstvo v staro stanje, da bi jedli tako rekoč iz rok v usta; likvidirali bi potrebne in koristne rezerve, nestabilnost trga, povzročali inflacijsko tendenco dviganja cen in nadaljevanje dosedanjega stanja v proizvodnji in trgovini, ki ni sililo z zniževanjem stroškov proizvodnje in skrb za kvaliteto in pestrost proizvodnje.

Kako naj bi usmerili kreditno politiko?

Proti takim tendencam in delovanju so potrebni ostril politični in gospodarski ukrepi. Politični ukrep mora biti v jasnem razlikovanju škodljivstva takega namernega omejevanja proizvodnje tako napram družbenemu gospodarstvu kot celoti, kakor napram interesom potrošnikov posebej; gospodarski ukrepi pa v tem, da se takim podjetjem, ki neutemeljeno zmanjšujejo proizvodnjo, omejujejo oziroma ne dajejo krediti za blago na zalogi. Pomoč v kreditih bi po mojem bilo edino utemeljeno sredstvo pomoči tistim podjetjem, ki bi zaradi nastalih zalog prišla v težave. Preferenčno pravico na tak kredit naj bi po prioritetni listi imela tista podjetja, ki bi računovodsko dokazala, v kolikih meri so sama zmanjšala materialne stroške proizvodnje, racionalno sistemizirala proizvodni proces in dvignila storilnost dela. To je samo na hitro navedena ideja, ki se mi zdaj umestna kot sredstvo, da se diferencira dobre od slabih delovnih kolektivov, da se stimulira dvigavanje produktivnosti in zmanjševanje stroškov proizvodnje. (Nadaljevanje na drugi strani)

VREME

Stanje vremena 16. junija: Pod vplivom novih frontalnih močnej, ki se gibljejo od Britanije proti jugovzhodu pritisk nad srednjo Evropo svez pada. Hladna fronta, ki se zadržuje nad kontinentom, povzroča nestalnost vremena. Napoved za nedeljo: Menjšajoče se oblačno vreme. Popoldne nageljenje k nevihtam. Jutranje temperature med 6 in 10, najvišje dnevne do 22. v Primorju do 26 stopinj Celzija.

Oh robu pomiritev

Boljša pot

Alžirsko upravljanje je dospelo do praga Varnostnega sveta. Položaj se sicer ni niti zaostril niti poboljšal, toda prav to, da se upravljanje rešitve ni pomaknilo iz mirne ročke, da so pomiritev ostali na obeh straneh, to je bolj isti, množiti pa se štejevalo tistih, ki padajo kot žrtve tega upravljanja, zabavna nekakšna akcija. Pri tem pa seveda nastaja upravljanje, če je predložitev alžirskega problema Varnostnemu svetu, ki naj bi zaradi tega selical izredno sejo, najprimernejše dejanje.

Kaže, da je tega mnemja tudi skoro polovica azijsko-afriških dežel, kajti od 23 jih je 13 podpisalo pismo za selicanje Varnostnega sveta zaradi razpravljanja o Alžiru. Dežele, ki tega pisma niso podpisale so enakega mnenja kakor indijski premier Nehru, ki meni, da v sedanjem trenutku Varnostni svet ne bi mogel mnogo storiti za ureditev tega upravljanja. Gotovo je, da bi se v tem primeru stvar samo je bolj zapletla in rešitve pomaknila v še daljnjo bodočnost. Ne da bi podcenjevali pozitivne vloge Varnostnega sveta pri reševanju spornih mednarodnih upravljanj, vendar izkušnje kažejo, da se dajo stvari bolje in hitreje urediti, če se vstedejo za mizo samo neposredno prizadete strani.

Nehru je ponovno svetoval usvoitev bojevo. Indijski diplomat Krishna Menon se je v New Yorku na sestali s francoskim zunanjim ministrom Pineaujem. Osnova njegovega razgovora je bil gotovo indijski predlog, toda slabo kaže, da bi bila Francija pripravljena ustaviti boje, čeprav se Lacoste ne napovedi, da bo mogoče z vojaško silo doseči pomiritev položaja, kar slabo uresničuje kljub temu, da bo konec tega meseca o Alžiru že 360.000 francoskih vojakov. Vendar pa le ni mogoče reči, da se Francija ne trudi, da bi o danih možnostih - upoštevala notranji položaj v Franciji in pritisk kolonov v Alžiru - iskala nove poti za ureditev tega upravljanja. Med pozitivne iniciative vsekar so tudi sklep za izvedbo volitve v lokalne organe v Alžiru, pri katerih naj bi Alžirci prišli do vodilnih položajev v izvršni oblasti. Najboljša pot do rešitve je še vedno iskanje kompromisa med obeh prizadetima Francija in Alžir in dokler obstaja tudi najmanjša možnost za tako pot, bi bila akcija v Varnostnem svetu prej škodljiva kot koristna.

A. Stanovnik

Grečko vabi

Izjava sovjetskega poveljnika v Vzhodni Nemčiji o odhodu približno 35 tisoč sovjetskih vojakov z nemškega področja, ne prinaša niti kaj posebno novega. Novo in važno v njej je predvsem to, da je maršal Grečko povabil zastopnike zahodne javnosti, tuje opazovalce, naj si ogledajo in prisostvujejo odhodu demobiliziranih sovjetskih vojakov. Povabilo k nekakšni neuradni kontroli, ki naj bi vsaj do neke mere ovrgla vse tiste domneve, češ v novi sovjetski politiki so samo besede, ni pa ustrežajočih dejanj, trditve, ki jih je ponovno izrekel kancler Adenauer, ko je v ZDA znova poudarjal, da morajo ameriške čete še nadalje ostati v Zahodni Nemčiji.

Ameriške čete bodo nekaj časa vsekar ostale v Zahodni Nemčiji. Zaradi tega je kancler tudi privolil, da bo Zvezna republika še naprej nosila stroške njihovega vzdrževanja. Toda ne glede na to, bodo, po vsej verjetnosti, tudi Američani sčasoma morali začeti misliti na zmanjšanje svojih čet v Zahodni Nemčiji. Stroški njihovega vzdrževanja so veliki, stanovniška stiska so veliki, republikani pa tudi ni majhna. Enako je na vzhodu Nemčije, toda tamkaj se je lani in se bo letos zmanjšalo število sovjetskih vojakov za skupno 55 tisoč. In to je število, ki v vsakem pogledu ne kaže pomeni.

Razen tega pa ni nobena skrivnost, da Angleži tudi razmišljajo, da bi v okviru varčevanja pri vojaških izdatkih zmanjšali število svojih čet v Zvezni republiki. Podobno je pri Francozih, čeprav tudi zaradi tega, ker vojake rabijo drugod, predvsem v Alžiru.

Sčasoma, ob nadaljnjem opuščanju mednarodne napetosti, bodo tuje vojske morale zapustiti nemško ozemlje. Sovjetska vlada je že dala pobudo. Mogoče bo takrat, ko bodo tuje enote zapustile nemško področje, laže priti do tistega vsesestranskega razgovora, ki ga na vzhodu tako trdovratno predlagajo, na zahodu pa z enako trdovratnostjo odklanjajo.

Reforme v Alžiru

Jesenske volitve naj bi omogočile Alžircem zavzeti vodilne položaje in odvzele kolonom privilegirani položaji — Boji se nadaljujejo — Pakistan se zavzema za pomiritev

Pariz, 16. jun. (Tanjug.) - Francoska vlada je v načelu sklenila ukiniti sedanji sistem izvršne oblasti v Alžiru in v začetku jeseni izvesti splošne volitve za nove organe krajevne uprave. Načela organizacije novih občinskih volitev v Alžiru bodo ustrezala organizaciji krajevne oblasti v metropoli. Alžircem naj bi omogočili zavzeti vodilne položaje v izvršni oblasti.

Uradni francoski krogi trdijo danes, da hoče vlada na ta način odpraviti kolonialistični sistem uprave v Alžiru in odvzeti francoskim naseljencem privilegirani položaji. Volitve v občinske organe oblasti naj bi bile pred splošnimi parlamentarnimi volitvami v Alžiru. Pravijo, da sprememba organizacije krajevne oblasti ne bo ustvarila vseh nujno potrebnih pogojev za ustavitve sedanjih sovraštvo, zato sodijo, da bi bilo treba nujno najti kompromisno rešitev med programom alžirskih nacionalistov in francoske vlade.

POSVETOVANJE ITALIJANSKIH STRANK

Rim, 16. jun. (Tanjug.) Predsednik vlade Segni je govoril danes s sekretarjem socialne demokratske stranke Matteotijem o morebitnem sporazumu med vladnimi strankami pri sestavi novih občinskih svetov. Segni je dejal, da bi od odgovor solidarnosti štirih vladnih strank v občinskih svetih ugnela pravzaprav celotno krizo same vladne koalicije. Matteotti pa je dejal, da hočejo socialni demokrati storiti čimveč stvarnih korakov, ki bi omogočili zblizanje med socialnimi demokratami in socialisti. Segni je nato predlagal, da bi izvršne odbore v novih občinskih svetih sestavili iz zastopnikov vladnih strank, čeprav bi bili v novih svetih celo v manjšini, pridobiti pa bi si morali posredno podporo socialistov, ki bi se morali vzdržati glasovanj in tako omogočili obstoj izvršnih odborov vladne koalicije. Matteotti je povedal Segniju, da socialisti nimajo namena posredno sodelovati z novimi izvršnimi odbori, pač pa hočejo biti neposredno vključeni v nove svete.

Kakor se je zvedelo, je Segni na to odgovoril, da krščanska de-

šano srditostjo na večini alžirskega ozemlja.

Francoske oblasti so davi sporočile, da je v večerajšnjih bojih v Alžiru padlo skupno 62 upornikov, prijeli pa da so okrog dve sto »sumljivih« ljudi. Najhujši boji so bili v zahodnem Alžiru, v okolici Beni Safa, kjer je bilo ubitih dvajset upornikov. Iz vzhodnega dela države, kjer so sinoči spet oživel hujši spopadi, poročajo o 25 padlih.

Pakistanski minister za zunanje zadeve Hamidul Hak Caudri je izjavil danes, da je po sodbi njegove vlade treba ustaviti sovražnost v Alžiru in začeti pogajanja za ustavitve bojev. To stališče Karacija so sporočili francoski vladi. Minister Caudri je dodal, da je Pakistan vedno podpiral afriške in azijske narode v boju proti kolonializmu in da je glede na to pakistansko stališče do problemov Srednjega vzhoda dobro znano.

Minister Caudri je tudi sporočil, da bo Pakistan predložil kašmirski problem pred londonsko konferenco predsednikov vlad britanske skupnosti narodov.

PREDSEDNIK TITO OBIŠČE ROMUNJO

Beograd, 16. jun. (Tanjug.) Predsednik FLRJ Josip Broz Tito bo na povabilo prezidija Velike ljudske skupštine in vlade LR Romunije konec junija t. l. prišel na trodnevni uradni obisk v LR Romunijo, ki jo bodo skupaj z njim obiskali tudi podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, član zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović in predsednik izvršnega sveta LR Hrvatske Jakob Blažević.

Večerje so se poleg predsednika Tita in Jovanke Broz z jugoslovanske strani udeležili podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s soprogo, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović s soprogo, član zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović, predsednik izvršnega sveta LR Hrvatske Jakob Blažević, veleposlanik FLRJ v Moskvi Veljko Mičunović, generalni sekretar predsednika republike dr. Joža Vifičan, generala Šumonja in Željelj drugi.

Poleg gostitelja in njegove soproge so bili s sovjetske strani na večerji podpredsednik sovjetske vlade Anastas Mikojan s soprogo, sekretar prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Pegov s soprogo, namestnik zunanjega ministra Kuznecov, maršal Sovjetske zveze Jeremenko, veleposlanik ZSSR v Beogradu Firubin, armadni general Antonov, prvi sekretar KP za mesto Soči S. G. Pletnov in drugi. Večerja je potekla v pristrnem in prijateljskem ozračju.

ADENAUER ODPOTOVAL IZ ZDA

Milwaukee, 16. jun. (Reuter.) Zahodnonemški kancler Adenauer je danes jutraj zapustil Združene države Amerike. Pred odhodom je rekel, da se vrača s povsemim zaupanjem v istovestnost ameriških in zahodnonemških smotrov. Imamo iste cilje in iste poglede na obrambo svobode sveta, je dejal Adenauer, ki je nečisto z letalom prispel v Bonn.

Pogajanja avstrijskih strank

Dunaj, jun. 16. (Tanjug.) V pogajanjih med ljudsko in socialistično stranko za sestavo koalicijske vlade, ki trajajo z daljšimi ali krajšimi prekinitvami že nad štiri tedne, se ni prišlo do sporazuma. V krogu ljudske stranke pa sklepajo iz večerajšnjega uradnega sporočila, da je soglasje glede načel sešave vlade in nove razdelitve pristojnosti že doseženo. V socialističnih krogih pa nasprotno opozarjajo, da še niso rešili najvažnejših problemov, kot so vprašanje nacionalizirane industrije, sestava vlade in drugi.

Mladi reprezentanci AVSTRIJA - JUGOSLAVIJA 3:1 (6:1)

delovanju koruze. Do pred kratkim je bilo posejanih s koruzo kmaj 3 do 4 milijone hektarov zemlje. Po raznih preizkuh pa so spoznali, da se lahko z uspehom prideluje koruzo v vrsti pokrajin Sovjetske zveze in menijo, da bo sedaj koruzo pridelali v mnogo severnih in vzhodnih pokrajin države. Ze lani so koruzo pridelovali na 18 milijonih hektarov, konec 1960. leta pa bo koruzo rasla na 28 milijonih hektarjev zemlje.

V novi petletki bodo mnogo bolj kot doslej pazili na to, da bi povečali hektarski donos. Med drugim je v načrtu uporabljanje samo kvalitetnega semena, sejali pa bodo samo hibridno koruzo. Mnogi bodo uporabljali kemične pripravke proti rjam. Škodljivim žuželkam in raznim drugim boleznim, poleg tega pa namerava povečati uporabljanje umetnih gnojil. Sovjetska industrija bo morala leta 1960 proizvajati vsako leto okoli 20 milijonov ton umetnih gnojil.

Z vrsto organizacijskih in gospodarskih ukrepov nameravajo dvigniti živinorejo, ki je doslej najbolj zaostajala. Predvsem nameravajo izboljšati živinorejo, ki jo in na Uralu zoreli okoli 30 milijonov hektarov zemlje, v celoti Sovjetske zveze pa sona ta namena začeli obdelovati okoli 33 milijonov hektarov. Po načrtu mora novoobdelana zemlja v šestih petletki dati vsako leto povprečno po 32 milijonov ton raznih pridelkov.

Precejšnja skrb pa nameravajo v novi petletki posvetiti tudi pri-

NA INTERNEM ODDELKU

PO SESTANKU FAURE - LLOYD

Brez važnejših sklepov

Britanija noče pristopiti k Evratomu, ker je sama preveč napredovala in bi jo to oviralo — Eden uradno povabljen v Pariz

LONDON, 16. jun. (Tanjug.) Razgovori državnega sekretarja francoskega ministrstva za zunanje zadeve Mauricea Faure s britanskim ministrom za zunanje zadeve Selwynom Lloydom in ministrom brez čina brez stvarnih sklepov.

Eno izmed glavnih vprašanj na dnevnem redu je bilo stališče Velike Britanije do tako imenovane evropske organizacije za razvoj atomske energije. Uradni predstavnik Foreign Office je danes povedal, da Velika Britanija ni odklonila povabila, naj bi se pridružila Evratomu, češ, da takega povabila sploh ni dobila. Dejal je, da sta imela Fau-

re in Nutting neuradne razgovore o Evratomu in da ostane stališče britanske vlade nespremenjeno. Britanija je pripravljena sodelovati z organizacijo Evratom v okviru organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje, je dejal.

Po mnenju nekaterih krogov je glavna ovira za pristop Britanije k Evratomu v tem, ker so Britanci prepričani, da so njihovi znanstveniki v atomskem raziskovanju napredovali bolj od evropskih in da bi bila zamenjava podatkov v korist samo državam »male Evrope«.

Uradno potrjujejo, da je predsednik francoske vlade povabil britanskega predsednika Edena na obisk v Pariz. Neki funkcionar britanskega ministrstva za zunanje zadeve je glede tega izjavil: »Predsednik Eden upa, da bo mogel vrniti obisk gospodu Molletu, dan pa še ni določen.« Pravijo, da je francoska vlada

izrazila željo, da bi se Britanija in Francija čimprej pogovorili glede na »važne spremembe v evropskem položaju«. Po drugi strani britansko vlado zelo zanimajo smernice francoske politike do Sovjetske zveze in združitve Nemčije.

Krupp gradi jeklaro v Pakistanu

New Delhi, 16. jun. (Tanjug.) Pakistanska vlada namerava zgraditi veliko jeklaro v bližini nahajališč železne rude južno od Pešavara v zahodnem Pakistanu. Jeklaro bo gradila zahodnonemška tvrdja Krupp, katere strokovnjaki že sodelujejo pri izkoriščanju železnih rudnikov. Jeklaro bodo gradili tri leta, začetna proizvodnja pa bo znašala 70.000 ton na leto, pozneje se bo zvišala na 350.000 ton.

TEHERAN. Uradno so objavili, da bo iranski šah Mohamad Reza za Pahlevi skupaj s soprogo 25. t. m. odpotoval na 15-dnevni uradni obisk v Sovjetsko zvezo. Sporočilo pravi, da bo šah spremljalo so osebje, med njimi minister za trgovino, dva senatorja, en poslanec in dva novinarja.

padla na cilj, pač pa štiri milije

proč na skupno otokov Bikini. Za napako so odgovorni ljudje, ki so sodelovali pri poskusu.

NEW YORK. Somalija, ki jo kot mandat upravlja Italija, bo dobila neodvisnost gospodarsko polnoma na tleh, če združeni narodi ne bodo pomagali tej državi, je dejal v Sikrničnem svetu indijski delegat Krishna Menon. Somalija bo dobila neodvisnost leta 1959. Iz poročila, ki ga je podala Italija, je razvidno, da ima Somalija že štiri leta močno deficitarn proračun.

DŽAKARTA. V Džakarti so se začeli uvodni razgovori o razširitvi gospodarskih zvez med LR Kitajsko in Indonezijo. Indonezija se ne drži več predpisa o prepovedi izvoza kavačka v LR Kitajsko.

Atomska industrija v Indiji

New Delhi, 16. jun. (Tanjug.) Indijska vlada je sklenila zgraditi pri Nangalu tovarno težke vode in umetnih gnojil. V Nangalu že gradi znani hidroenergetski sistem bakra. Indija je zahtevala načrte za novo tovarno od treh tujih podjetij in pričakuje, da se bodo priprave za graditev začele to jesen. Tovarna bo izdelovala 14 ton težke vode na leto. Tako bo Indija sama izdelovala surovine, potrebne za njeno atomsko središče v bližini Bombaja. Središče bo imelo dva reaktorja, od katerih bo manjši končan letos, drugi, ki ga gradi ob sodelovanju s Kanado, pa leta 1958. V tem centru bo leta 1959 po načrtu delalo okrog osem sto znanstvenih delavcev. Doslej so na več mestih odkrili nahajališča radioaktivnih rud, potrebnih za uporabo pri reaktorjih.

Italijanski parlamentarci obiščejo Moskvo

Rim, 16. jun. (Tanjug.) Italijanska parlamentarna delegacija bo na povabilo Vrhovnega sovjeta 22. julija odpotovala na obisk v Sovjetsko zvezo. Italijanski parlamentarci bodo ostali v Sovjetski zvezi do 9. avgusta. Delegacija bo vodil predsednik senata Merzagora, člani pa bodo zastopniki vseh strank, ki imajo svoje poslance in senatorje v parlamentu.

Sestavljanje nove nizozemske vlade

Haag, 16. jun. (AFP.) - Iz uradnih virov se je zvedelo, da je holandska kraljica Juliana izrazila bivšem predsedniku vlade in voditelju delavske stranke Willemu Dressu željo, da sprejme mandat za sestavo nove vlade. Delavska stranka je zmagala na parlamentarnih volitvah 13. junija.

Willem Dress si je izprosil čas za premislek.

Boško Kostić

Obsežen načrt za napredek sovjetskega kmetijstva

Šesti petletni načrt Sovjetske zveze določa znaten napredek kmetijstva, ki naj bi se vsakladi s tempom razvoja industrije, s čimer bi do neke meje ublažili ali pa likvidirali nerazmerje med tema dvema vejama gospodarstva.

V novem petletnem načrtu bo država vložila v celotno gospodarstvo za 67% več sredstev kot v prejšnjih petletkah. Istosčasno pa bodo investicije v kmetijstvu dvakrat večje kot v prejšnjem petletnem načrtu. Da bi razumeli, kakšno skrb so sklenili posvetiti kmetijstvu, je treba primerjati sedanje investicije v kmetijstvu z investicijami v prejšnjih letih. V primerjavi s kmetijskimi investicijami v četrti petletki so sedanje investicije štirikrat večje, v primerjavi z investicijami v prvi petletki pa z 14-krat večje. Računajo, da se bo s temi investicijami pridelavek v celoti povečal za 70% in bo torej kmetijstvo napredovalo mnogo hitreje kot v prejšnjih petletkah.

Da bi lahko načrt izpolnili, je dobila sovjetska industrija nalogo izročiti kmetijstvu čimveč novih strojev in naprav. Poleg drugega bo kmetijstvo dobilo nekaj tisoč traktorjev več, kot v prejšnjih štirih petletkah in nekaj tisoč kombinov več kot v začetku kolektivizacije. Med drugim bodo za kmetijstvo izdelali nove Diesl traktorje, traktorje s pnevmatič-

nimi kolesi, nove kombajne, sodobne stroje za proizvodnjo živalske krme, mnogo del v žvino-reji pa bodo mehanizirali. Računajo, da bodo glede na opremo kolhozov in sovhozi proizvedli leta 1960 180 milijonov ton raznih žitaric. V tem obdobju bodo tudi podvojili proizvodnjo mesa ter znatno dvignili proizvodnjo bombaža, lanu, sladkorne pese, krompirja in zelenjave. V okviru proizvodnje žitaric bodo zlasti skušali povečati proizvodnjo pšenice, in sicer na okoli 11 milijard pudov. S tem bodo krili potrebe prebivalstva in živine, poleg tega pa bodo lahko ustvarili potrebne zaloge za primer suš in drugih elementarnih nesreč. Kmetijske predelavke nameravajo povečati predvsem z večjim donosom in z zmanjšanjem škode pri žetvi pa tudi z izkoriščanjem novo oranih ledin v vzhodnih pokrajinah Sovjetske zveze. V zadnjih dveh letih so v Sibiriji, Kazahstanu, Polovju in na Uralu zoreli okoli 30 milijonov hektarov zemlje, v celoti Sovjetske zveze pa sona ta namena začeli obdelovati okoli 33 milijonov hektarov. Po načrtu mora novoobdelana zemlja v šestih petletki dati vsako leto povprečno po 32 milijonov ton raznih pridelkov.

Precejšnja skrb pa nameravajo v novi petletki posvetiti tudi pri-

Nemi film na pekinški univerzi

Na sliki je nekaj stolov na travi, v sredini lesena ograja, na eni strani mlada ženska z rokami na bokih, na drugi visok mlad moški. Slika na prvi strani nekoga britanskega časopisa. Ona — princesa Margareta, on eden izmed tisočev ženitov, ki jih iz pripisujejo.

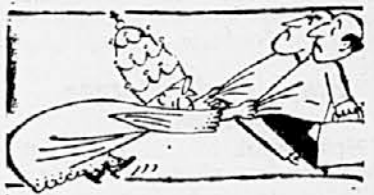
Pravijo, da so Angleži redkobesedni. Če je tako ne morejo biti klepetulje. Pa vendar...

Kaže, da so vsi britanski kronisti oborožili s posebnimi daljnogledi, ki imajo malone rentgenske lastnosti. S temi daljnogledi opazujejo njihovo princeso in vsakogar s katerim se pogovarja, pleše, pije ali je sploh v družbi. Iščejo ženina...

In tako so s temi čudežnimi daljnogledi oni dan odkrili spet novega ženina, štiridesetletnega samca, švedskega princa Bertila, ki jo je pričakal na letališču v Stockholmu. »Bil je ganjen, popolnoma v ekstazi, ko je zagledal deklee — tako pravijo britanski kronisti...

In kaj pravijo švedski? Bertil je okamenel, ko je zagledal Margareto, ki je imela na glavi klobuk podoben poveznemu loncu z roza in lila dnom...

Oj ti daljnogled!

V Rimu so bili v veliki zadregi, ko se je sovjetski veleposlanik poznanim, če bi njihov predsednik in zunanji minister obiskala Sovjetsko zvezo.

Res je nerodno, če je v glavnem mestu neke države še ena država in če je ta država Vatikan je še tisočkrat bolj nerodno.

Segni in Martino bi že šla, čeprav pravijo, da bi bilo boljše, če bi šel namesto Martina kak krščanski demokrat, veren katoličan, ki bi bil verjetno bolj imun pred raznimi natezljivimi idejami.

Toda kaj potem? Če gresta onadva v Moskvo, bo treba povabiti Hruščeva in Bulganina v Rim. Kaj bo pa papež dejal?

Res je nerodno kadar je Vatikan posredil! Saj se običnih odborov sedaj ne morejo sestaviti, ker so med volilno kampanjo toliko kričali proti brezvercem in grozili z izobčenjem vsem, ki bi volili za komuniste ali socialiste. Socialisti so sedaj pripravljene sodelovati s katoliki, toda ti vendar ne morejo pustiti, da bi jih držali pekoni izobčenci. Pri volitvah predsednika republike so sicer sprejeli glasove izobčenec, toda tedaj so sprejeli tudi glasove monarhistov za protitež, ti so pač imeli čudežno moč kot žegna na voda, če z njo poškopraš hudiča.

Sedaj menda iščejo »žegna na voda«, s katero bi poškoprali Rim, če bi morali povabiti Hruščeva in Bulganina...

»Fortune«, revija za poslovne ljudi, ki jo izdaja »TIME-LIFE Inc.« je draga reč. Vsak izvod stane najmanj dolar. Je pa zato tembolj dragocena. Vsak zvezek pomeni lep pripispek k informacijam o stanju gospodarstva in ekonomske politike. Dragocen vir. Videti pa je, da za znanja željnimi podjetnikom to ni zadosti. Kajti sam »Fortune« poroča svojim bralcem — ki tega seveda ne vedo — da je v Združenih državah na delu nad »bataljon večjih ljudi, ki redno krajejo poslovne tajnosti«. Tehnika gospodarske špionaže je seveda na višku: helikopteri s telekamerami, priključki na telefonske žice, priuškovanje na sejah (seveda iz varne daljave) pa tja do navadnega brskanja po koših za smeti.

Kaj pravi »Fortune« o moralnih vrednotah kraje poslovnih tajnosti. Najbrž vidi v tem živahnem poslovanju še en znak za krepko rast in neomejeno vitalnost, ki jo lahko razvije le zasebna iniciativa. Ali pa zdravo in zares konstruktivno uporabo razvitih tehničnih sredstev, ki jih nedemokratske tiranije drugod uporabljajo zopet za dodatno trpinčenje svojih plečašenih podložnikov. Kajti znano je, da samo tam prisluškujejo telefonskim pogovorom in tako naprej. Vrhovno tožilstvo ZDA pa, kot znano, priznava take »špionske« na razpravah samo za pomožno gradivo...

Pekinska univerza doživlja kot nemi film. Pred menoj se nehalno odvijajo burne slike iz njene preteklosti, prav tako nehalno in gladko kot pod roko spretnega režiserja se odigravajo dejanja iz življenja današnjega kitajskega študenta. Tiho, mirno, urejeno... Človek skoraj ne bi mogel verjeti, da se tu toliko tisočev mladih ljudi učil dela v laboratorijih, telovadnici, v številnih športnih igriščih, kosti, večerja, sp. se udeležuje partijskih in mladinskih sestankov in sem pa tja morda tudi ljubljubi... Zdi se mi, kakor da so to sanje ali privid, kam, če me bo morda kdo zbadil? Samo rahel šum, ko vjutraj tisoč odhajajo na predavanja. Tiho, tiho, kakor da bi vsi hodili po prstih...

Stari John L. Stuart

Bogati guverner provinc Šansi je imel tu, nedaleč od letnega dvorca cesarice Cu Hsi svojo vilo. Zemljišče je prodal Johnu Leightonu Stuartu za 60 tisoč dolarjev, od katerih jih je 20 tisoč velikodušno podaril univerzi. Tako se je pridružil številu uglednih prezbiterijanskih tvrdk, ki so finansirale to misijonarsko podjetje takoj po prvi svetovni vojni. Na Kitajskem je bilo treba presaditi visoko krščanska načela. Zahoda. John Stuart je potoval poprek in počez po Združenih državah, da bi zbral prispevke. Uspeh ni izostal — eno najlepših univerzitetnih naselbin na svetu, mesto — vrt. Pred letom dni sem obiskal Oxfordske travnike in obdvoval angleško gotiko in renesanso znamenitih collegiev. Američani so na svoj način posneli vzorce Oxforda in Cambridgea, zrasla so ameriška univerzitetna »taborišča« kot njihov derivat pa se je 16 km od srca Pekinga na zemljišču šansijskega guvernerja, z letnim dvorcem in Zahodnimi griči v ozadiju, pojavila Yenching Univerzity. Harvard je kmalu »posvoji« mlado ustanovo, na knjigah in knjižnici še danes najdeš etikete: Harvard — Yenching University Library... Tedaj je bilo tu okrog 800 »selitnih« študentov, letos pa jih je 6135... Nekot dvojjezična angleško-kitajska šola, je danes izključno kitajska... John Leighton Stuart, prezbiterijanski misijonar in misijonarski sin ni uspel ustvariti svojega življenjskega sna. Njegov militanti prolektizem, njegova zablata, čeprav v bistvu iskrena protestantska borbenost ni rodila sadu. V trpkem razpoloženju je pisal svoje spomine »Petdeset let na Kitajskem«. Spomine, ki dokazujejo, da čeprav je bil rojen pred 80 leti v južnokitajskem Hančou in čeprav je perfektno govoril jezik te dežele, nikoli ni razumel njenega duha, njenih ljudi... In zato nikoli ni doumel zakaj se je toliko njegovih dijakov znašlo na »drugih straneh«, zakaj se je on sam kot zadnji veleposlanik ZDA v Nankingu po prihodu komunistov v mesto, pogajal s svojim bivšim študentom Huan Hvaom, tedaj »komunističnim« pomočnikom zunanjega ministra.

Vrtno mesto, kitajske stebre večjih in manjših zgradb se skoraj zlivajo s parkom, s pokrajino, z jezeri, s kamenjem. Vse to je velik kitajski vrt, toda z električno razsvetljavo, vodovodom. Rezervoar za vodo je zgrajen v obliki 13 nadstropne pagode. Mesto je trikratno razširjeno, sprejelo pa je osemkrat več učencev, kakor pred revolucijo. Danes je tu sedež reorganizirane pekinške univerze.

Druga komponenta: pekinška univerza

Ustanova tega imena je zrasla iz popolnoma drugačnih sanj in potreb. Ob koncu preteklega stoletja so tedaj najnaprednejši ljudje Kitajske končno prišli do prepričanja, da je treba sprejeti »novo znanost«, znanost Zahoda. Kan Ju-vej in drugi so rotili monarhijo, naj uvede reforme. Mladi cesar Kang Hsu je privoli. Prišlo je do znamenitih sto dni »novotarij«, ki jih je stara cesarica Cu Hsi (imenovana »stari Buda«) končala s tem, da je mladega cesarja internirala, njegove liberalne pomočnike pa pobila in razgnala. Toda iz te dobe je vseeno ostala pekinška univerza, prva kitajska državna šola zahodnega tipa — Pej-Cin Ta-Sue, dragoceni nasad novega v kulturnem in političnem življenju dežele. Rektor Jen Fu je prevedel Adama Smitha, Rektor Caj Juan-pej je podpiral na šoli profesorje

vseh smeri, med njimi tudi prve kitajske marksiste Li ta-čao in Cen-hsiao, ustanovitelje KP Kitajske. Cen Tu-hsio je bil do leta 1927 generalni sekretar partije, reakcija pa je istega leta ubila člana politbiroja Lia. Na pekinški univerzi je z njimi delal pomočnik knjižničarja mladi Huanec Mao Ce-tung.

Tega usodnega leta 1919, ko se po Mao Ce-tungu začela »nova demokratska revolucija« na Kitajskem, je v prvi vrsti po zaslugi ljudi s pekinške univerze prišlo do preloma tudi na kulturnem področju. Ljudski »putunva« je zamenjal nerazumljivi stari literarni jezik »venli«. Pomembna revolucija, ker množično odpira pot znanosti. Eden od vidnih voditeljev tega gibanja je mladi dr. Hu Si, poznejši Cangksajškov veleposlanik v ZDA in zdajji kuomintanski predsednik pekinške univerze, ki je s posebnim letalom zbežal pred osvobodilno vojsko iz okolice Pekinga v januarju 1949. Velik učenjak hlapčevskega duha se je kmalu našel v Ameriki z dolgoletnim univerzitetnim in veleposlaniškim kolegom ter prijateljem Johnom L. Stuartom in napisal njegovim spominom odvraten predgovor, poln sovraštva do svoje lastne dežele in njenih ljudi, ni se vzdrlžati niti zahtevo po odkriti oboževanih intervencij!

Toliko poti se je križalo in prepletalo v letih na pekinški univerzi, ali na tem zemljišču Yenchinga. In vse to je davno izgubilo za večno, kakor lanski sneg. Vendar pa niso ostale samo stavbe, ostali so tudi mnogi ljudje. Med profesorji boste našli mnoge, ki so predavali na pekinški, yenchingški in Cinhva univerzi in ki se sedaj nekdaj bolj, nekdaj slabše prilagajajo novim razmeram. Tudi dekoraacija je ostala ista: magnolije, lincije cvetuje, grmičevje je posušeno s prekrasnimi rumenimi divjimi vrtnicami, jezera na rahlo pokriva lotosovo listje, medtem ko se stari profesor, sedeč na stopnišču doma, sonči kakor kuščar na soncu... Na večer pa petje ptic kot daljnja spremljava uglašena slika tega nemega filma...

Barometer

John L. Stuart pravi, da so bili študentje vedno barometer političnega življenja na Kitajskem. Verjetno se glede tega ni zmotil, čeprav on sam tega instrumenta ni dobro razumel. Študentje pekinške univerze so začeli veliko akcijo četrtega maja 1919, ki je s svojim držnim antiimperializmom elektrizirala vse deželo. Oni so 8. decembra 1935 se enkrat prvi demonstrirali za združeno fronto proti Japoniki. (Tedaj so v domovih pekinške univerze ilegalno ustanovili Liu Sao-či, današnji sekretar partije in Peng Cen, danes član politbiroja. Oba sta neposredno vodila študentsko gibanje.) Cangksajškova policija je vdrila v domove in predavališče, toda razgnani študentje so se razlezi po deželi, šli so »med ljudstvo«, mnogi so prišli do osvobodjenih pokrajin. Ko so Japonci zavzeli Peking, je nemalo študentov in profesorjev pešalo na stotine kilometrov, da bi prišli v Kunming, kamor se je na skrajni jugozahod Kitajske preselila pekinška univerza in še nekatero druge visoke šole s severa.

Toda v današnjem nemem filmu je vse to kot slika iz davne preteklosti. Tisoče mladih ljudi, še vedno v glavnem v modrih oblekah, hodi mirno, tiho, disciplinirano na predavanja, ali pa sedi pod kakim drevesom in se na pamet uči svojega čtiva. Bolj so podobni našim gimnazijcem kakor pa študentom... Njihov borbeni duh se danes,

kakor se mi zdi, bolj manifestira v borbi za petko (to je najboljše ocena, kajti tu so leta 1952 popolnoma prevzeli sovjetski sistem visokošolskega študija). V šolskem poročilu berev tako ne verjetno zgodbo o uspehu: leta 1952-53 je bilo 28,3 odstotkov vseh izpitov opravljenih z odličnim uspehom, padlo je samo 2,4 odstotka kandidatorov. Dve leti kasneje je bila skoraj polovica izpitov (49,4 odstotka) položena z odliko, nezadostno oceno pa je dobilo le 0,6 odstotka kandidatov na tej univerzi. Slabih študentov torej praktično ni, za to skrbi mladinska organizacija.

Da, kakor pravi stari John, študenti so dobri.

Minila je doba diskusij in medsebojnega razpravljanja, odlični govore vsi isti jezik, jezik dobrega dijaka...

»Sraka« in »Hvala dež spomlad«

Naloga je očitna: v čim krajšem času dati dežel čim več strokovnjakov. In morda je v prvem trenutku število važnejše od kvalitete. Intelektualec je še vedno zelo malo. Danes je na 600 milijonov Kitajcev samo 290 tisoč študentov univerz in visokih šol. To je velik napredek. Toda število je še vedno nezadostno. Na pekinški univerzi so še danes štiri petine študentov otroci intelektualcev, kapitalistov, zemljiških posestnikov in podobno, in le ena pe-

tina je delavsko-kmečkega porekla. Pa vendar 56 odstotkov študentov živi izključno od državne štipendije, medtem ko jih nadaljnjih 8 odstotkov dobiva pomoč v različni vidini. Vse to je v skladu s kitajskim standardom, zelo skromno.

Co Su-je ni ravno tipičen, na prvi pogled se mu pozna, da je velemestni Sanghajec. Pogosteje nosi evropsko obleko, po malem lomijo tuje jezike (in to je danes tu zelo redko), zato se je z njim laže razgovarjati. Tuji študentje so ga kristili za »srako«. Slaboten je, rumenkastozelenega obraza in nosi debela stekla na razširjenem nosu. Sedaj je v četrtem letniku, študira kitajski jezik, literaturo, v dveh mesecih bo diplomiral. Star je 21 let. Kaj bo delal, ko bo končal? — »Vsem nam je država določila mesto. Predhodno so od nas zahtevali, da povemo svoje želje v takem vrstnem redu, kakor bi želeli, da se izpolnijo... Najraje bi postal novinar, delal sem tu v univ. zaletenim listu... Zvela bi biti dopisnik agencije News Kijajska ali dopisnik nekoga lista v Sinkjangu. Če to ne bi bilo mogoče, bi želel ostati tu na univerzi, kot postdiplomski študent, da proučujem probleme jezika... Toda o vsem tem morajo odločiti oni zgoraj... Kar se tiče učenja, misli »sraka«, da je program za sedaj preobremenjen. Večina študentov komaj čita še kaj drugega kakor svoje skripte. Pa tudi učenje

je pogosto mehanično... No, kakor sem dejal, »sraka« je Sanghajec in reagira drugače, kakor drugi študentje. On je na primer mnenja, da je za študente nerodno, ker stanujejo tako daleč od mesta, ker zelo malo sodelujejo v družbenem življenju glavnega mesta kot se izpolnijo... Najraje bi postal novinar, delal sem tu v univ. zaletenim listu... Zvela bi biti dopisnik agencije News Kijajska ali dopisnik nekoga lista v Sinkjangu. Če to ne bi bilo mogoče, bi želel ostati tu na univerzi, kot postdiplomski študent, da proučujem probleme jezika... Toda o vsem tem morajo odločiti oni zgoraj... Kar se tiče učenja, misli »sraka«, da je program za sedaj preobremenjen. Večina študentov komaj čita še kaj drugega kakor svoje skripte. Pa tudi učenje

Pred novo stavbo pekinške univerze

je posebno rad srečal, nisem več našel. Marco Tulio Sanchez, delavski voditelj, je imel precej oster govor na prvomajskem mitingu. Dan nato je izginil. Morda se je skrnil ali pa je zbežal v Mehiko, toda večina ljudi je prepričana, da je mrtav.

Drugi, ki ga nisem srečal, je Edmundo Guerra, profesor sociologije na gvatemalski univerzi. Tudi Guerra je govoril na prvomajskem mitingu. V govoru je

kakor v nekem izoliranem samostanu. Po njegovem je to ugodno za učenje, končno imajo študenti tudi svoje organizacije, berejo časopise, niso izven dogajanja... On je postdiplomski študent. Prihaja iz malega mesta v pokrajini Kjangsu, južno od Jangcea, kjer je zapustil mater vdovo, katere edinec je. In zadnjih šest let se ni ni javil niti s pismom. »Izhajam iz pestrestniške družine, oče mi je zgodaj umrl, ostala je samomat... Leta 1950, v času agrarne reforme, sva se sprla in takrat sem sel po svoji poti, ona pa je ostala v vasi...«

»Srakina« intimna povest je podobna. Njegov oče je danes bančni uradnik v Sanghaju, bil pa je dvakrat aretirani kot »drobni protijudski element«, kakor pravi »sraka«. O njem va samo iz pisma svojega mlajšega brata, ki dela kot delavec v tovarni letal »nekeje na Zahodu«. Tak primeri niso niti najmanj redki, mnogi študenti menijo, da tako prekinjajo s »svoji« razredom. Mladinska organizacija od časa do časa razpravlja o odnosih med »generacijami«, sinovom trgovcev in industrijalcev so pripravili, naj pomagajo pri »socialistični prevzgoji« svojih staršev.

Za sedaj še vedno velika večina študentov izhaja iz istih krogov, iz katerih so v času cesarstva rekrutirali mandarine, iz tistih krogov, ki so bili intelektualci predrevolucionarne Kitajske. Kajti edino ljudje iz teh plasti so lahko doslej obvladali kitajsko pismenost, iz njihove sredine je končno prišla tudi večina voditeljev kitajske revolucije. Brez dvoma pa so današnji kitajski študenti zelo krepko na strani režima. Med temi tisoči bi je težko našli koga s kakšno »neortodoksnost«, kaj šele sovražno miselnostjo. To pa nedvomno pričra o popularnosti režima in o moči partije, ki je tako navezala nase mladino, povečini »dvomilijevga« razrednega izvora.

In na koncu — ljubezen

Ko sem se zvečer sprehajal po univerzitetnem parku, po diskretno razsvetljeni stezici, sem razmišljal, kako bi naša mladina izkoristila tako romantičen kraj... Tukaj pa ni niti godbe niti smeha... Vsi se pridno uče. Čeprav je na univerzi tudi 1300 študentk, boste le redko srečali kak par. Če pa ga boste zagledali, se bo zmeden sprejal v dostojni razdalji, tiho govoril ali molčal... Malo je časa za ljubezen ob napornem učenju, vsakodnevnih telovadnih obveznostih in množičnih sestankih. Mesto je daleč in redko se gre ven. Študentov je mnogo več kot študentki. In mnogi študenti so že poročeni, čeprav njihove žene ali možje živijo včasih nekaj tisoč kilometrov proč od univerze. Moralni nazori so še vedno zelo strogi, ljubezen ni samo privatna stvar. Razpravljajo, če mladenič in dekle odgovarjata drug drugemu po svojem poretku, po svojih pogledih. Zelo ostro kritizirajo »buržoazno dekadentna poželjanja« ali čečur bi mi rekli svobodno ljubezen (v milejši verziji) — kakor mi je dejal nek študent. Pekinska univerza se morda nekako bolj počasi osvobaja tradicionalnih gledanj, kakor nekatera velika mesta. Številni študentje iz notranosti prinašajo s seboj tudi svoja mnenja iz sredine, v kateri na splošno ne poznajo ljubezni v našem smislu. Mnoge so starši poročili še pred njihovim odhodom na šolanje. Moj prijatelj Kao ni videl svoje žene že 4 leta! Vem, da bi to pri nas povzročilo eksplozivno napetost. Toda na Kitajskem je tudi glede tega drugače. Danes brez dvoma vlada duh esketске predanosti in študentska mladina povsod in na vsakem mestu čuti, da mora izpolniti zgodovinske naloge. Zaradi tega si ne zastavlja nepotrebnih vprašanj... Tiho se uči in dela v sekvencah tega nemega filma...

PRODAMO
3-tonski tovorni avto znamke »Mercedes« v neovznem stanju — potreben manjšega popravila.
Elektro Ljubljana-mesto
Krekov trg 10

UGODNO PRODAMO
osební avto VW.
Informacije:
»Zitnica«, Ljubljana,
Tržaška cesta 69
tel. 21-686

Ena izmed glavnih ulic Pekinga

DVE LETI PO »OSVOBODITVI«

Znani svobodni novinar Claudio Velliz je objavil v gvatemalskem listu »Reynolds News« članek o obisku v Bratislavi. Kot znano so uporabili pod vodstvom polkovnika Armasa junija 1954 vrtili vlado Arbenza. Ker od tedaj ni mogel vstati iz te dežele v Srednji Ameriki, povzemamo članek Velliza:

Tri dni preden sem prispel v Gvatemalo, so v vasici San Marcos blizu glavnega mesta aretirali 33 kmetov. Obožili so jih, da so se naskrjavili sestati, da bi spisali protiožbo proti oblastem. Kmetije so hoteli dovoljenje, da bi obdelovali zemljo, ki so jo dobili po agrarni reformi 1952, ki pa je sedaj spet v rokah veleposestnikov. Večina zemlje, ki so jo odvzeli kmetom, je sedaj neobdelana in ker je že pozno v letu, bo tudi ostala neobdelana. Tisto jutro, ko sem prišel v Gvatemala City, je bila razprava proti 33 kmetom. Bilo jih je žalostno pogledati, tako so bili prestrašeni in revni. Eden izmed njih je tiho jokal v koku sobe, dokler ga ni policaja dregnil s puškinim kopitom ter ga prisilil, da se je obrnil proti fotografskim aparatom. Nato so morali odgovorjati na vprašanja.

Vse kar so hoteli, je bilo da bi obdelali zemljo, ki je bila še zapuščena. Svoje zemlje niso imeli ali pa pre malo.

Niso imeli pojma, kaj je to komunizem, eden izmed njih je mislil, da je to nekakšne vrste greh in se je križal ter zagotavljal preiskovalnemu sodniku, da je trden katolik.

Vsa zadeva je bila komedija in vsak ozovalec je lahko takoj spoznal, da je bila stvar pripravljena — in sicer slabo — da bi lahko vlada polkovnika Armasa imela še eno opravčilo za neverjetno nesposobnost v gospodarstvu.

Kmetije so bili seveda obojeni kot komunisti, vlada Armasa pa bo lahko sper vrgla krivdo za izredno pomanjšanje kmetijske proizvodnje na komunistične sabotere. Na tej osnovi bo morda dobila še eno posojilo od ZDA.

Gvatemala je mnogo pretrpela od svoje »osvoboditve«. Polkovnik Armas je napadel Gvatemala junija 1954 iz Hondurasu in Nikaraguje s pomočjo ameriške tvrdke »United Fruit«. Arbenzova vlada se jim je uprla premalo odločno in prepozno. Vladi uradniki in njeni pristaši so zbežali v Mehiko. Nekateri so varno prispeli, druge pa so na poti ujeli in jih na mestu usmrtili.

Pogled na jezero Atitlan in istolmski vrh v Gvatemali. Večina te dežele v osrednji Ameriki je gorata, le obalah Tihega in Atlantskega oceana se raztezajo vroče džungle.

li ustreljeni, ostale pa so dobro pretopili in pustili domov. Danes so kmetje preveč prestrašeni, da bi se upirali. Tisti, ki se upajo odprti usta, delijo usodo 33 kmetov iz San Martina.

Svooboditev« je imela še druge posledice. Večina gvatemalskih pravnikov je zbežala z Arbenzovo vlado in Armas je moral uvesti pravnike iz ZDA, da so mu pomagali sestavljati nove zakone. Sploh je pomanjkanje inteligentov značilno za Armasovo Gvatemala. Predsednika Aravelo, ki je bil pred Arbenzom, je bil univerzitetni profesor. Ko je postal predsednik Gvatemala, je povzeli vse svoje moči vzgoji ljudi in Gvatemala je poslala ena izmed prosvetljenih središč osrednje Amerike. Vladi Aravela in Arbenza, sta imeli na razpolago razmeroma precejšnje število bolanih ljudi, ekonomistov, pravnikov, zdravnikov. Ko je Armas premagal Arbenza, so ti ljudje zbežali iz države.

Samo dve števili povesta dovolj o gospodarskem položaju Gvatemala. Najnižnja za stanovanja se je v zadnjih dveh letih povzela za 150 odstotkov. Cena koruze, ki je osnovna hrana prebivalstva, se je dvignila v zadnjih dveh letih za 500 odstotkov. Zastujki kmetijskih delavcev so polovico manjši.

V Gvatemali sem se srečal s mnogimi uradniki, pravniki in drugimi ljudmi. Toda dveh, ki bi

KORAK NAPREJ

OD MONTAŽE IN TEŽKIH STROJEV K HLADILNIKOM IN PRALNIM STROJEM

Ni še minilo leto dni, ko so se na gospodarstvem razstavu »Mariborskega tedna« pojavili prvi hladilniki za gospodinjstva z značko »Himo«. Pomenili so pravo presenečenje. Prvi domači hladilniki, izdelki podjetja, katerega dejavnost je bila znana dolgo časa, na skrjano zaostalo organizacijo dela.

Tisti, ki si je predstavljali, da so elegantni hladilniki in pralniki nastali v sodobno urejenih tovarniških halah, je ob prihodu »Hidromontaže« zelo presenečen. Primeri so edine oddelki za izdelavo pogonskih strojev, v naslednjih fazah dela, pri montaži, sestavljanju hladilnikov in preizkušnji, pa so oddelki že očito prenapolnjeni in delo zastaja. Še slabše je z grobo pripravo dela. Ta oddelek nima strehe, marveč zavzema le del dvorišča. Nič boljše ni v baraki, kjer so zaposleni delavci ob stroju za rezanje pločevine in 150-tonski stiskalnici. Stroji so sicer zavarovani s streho, ena

8 m pa ni noben pomožni prostor, marveč delavnica, v kateri izdelujejo ohišja in druge dele za hladilnike. Na primitivnih nosilih odnašajo ohišja nato na drug konec dvorišča, v lakirnico. Ze samo ta drobni iz proizvodnega procesa opozarja na izgubo časa, na skrjano zaostalo organizacijo dela.

Prav tako, ki si je predstavljali, da so elegantni hladilniki in pralniki nastali v sodobno urejenih tovarniških halah, je ob prihodu »Hidromontaže« zelo presenečen. Primeri so edine oddelki za izdelavo pogonskih strojev, v naslednjih fazah dela, pri montaži, sestavljanju hladilnikov in preizkušnji, pa so oddelki že očito prenapolnjeni in delo zastaja. Še slabše je z grobo pripravo dela. Ta oddelek nima strehe, marveč zavzema le del dvorišča. Nič boljše ni v baraki, kjer so zaposleni delavci ob stroju za rezanje pločevine in 150-tonski stiskalnici. Stroji so sicer zavarovani s streho, ena

edino rešitev iz sedanjega zastalega našina organizacije dela, ki je v gradnji nove dvorane, v kateri bi bile vse faze dela združene. Le tedaj bo mogoče boljše izkoristiti vse kapacitete, ustreči naročilom in misliti na znižanje cen izdelkov za široko potrošnjo. V sedanjih razmerah lahko izdelajo dnevno do 40 pogonskih strojev za hladilnike, toda niti polovico potrebnih ohišij! Povpraševanje je zato znatno večje kakor zmogljivost podjetja.

Podobno je s pralnimi stroji. Čeprav je cena še razmeroma visoka, je precej povpraševanja. Zlasti se zanimajo za nove modele, boljši, gradilni iz novih blokov. Za te potrebe izdelujejo tudi večje pralne stroje, 6 kg, 25 in 50 kg perila. Boljši niti na Pohorju in v Slovenem Gradcu že pereta s takšnimi stroje.

V načrtih imajo pri »Hidromontaži« tudi proizvodnjo večjih hladilnikov za 120 l vsebine

zajojo proizvodnjo, ki je obenem pogoj za pocenitev izdelkov. In prav ta pogoj je tisti, zaradi katerega podpirajo prizadevanja »Hidromontaže« vsi, ki jim je zares pri srcu!

ZAGREBSKA KRONIKA

40.000 OTROK NA LETOVANJU. V zagrebškem okraju je nad 450 tisoč prebivalcev. Med njimi je polovica otrok in mladine, okoli 80.000 pa je pionirjev. Računajo, da bo letos letovalo okoli 40.000 otrok izven Zagreba. Nekaj tisoč jih je še sedaj na odmoru, v poletnih počitnicah jih bodo posiljevali socialne ustanove okoli 25.000, drugi pa bodo odšli s starši ali izven doma. S tem bi Zagreb postal središče lahke glasbe.

FESTIVAL ZABAVNE GLASBE V ZAGREBU. Svet za kulturo pri zagrebškem okrajnem ljudskem odboru je razprijal o organiziranju stalnega festivala lahke glasbe v Zagrebu. Ta festival bi poleg drugih raznih vrstnih prireditelj spomladi in jeseni. Na festivalu naj bi sodelovali operni ansambel, zagrebška filharmonija, orkester zagrebškega radia in vrsta drugih orkestrjev ter znanih ansambljev iz naše države, morda pa tudi iz inozemstva. S tem bi Zagreb postal središče lahke glasbe.

NAD 30 LETOVIŠČ PODJETJE. V prizadevanju, da bi posamezna podjetja uredila letna letovišča, je letos že okoli 30 zagrebških podjetij adaptiralo posamezne večje zgradbe ob Jadranu, nekaj novih pa se urejujejo. Med njimi je tudi »Elektrosnide«, ki bo v Filip-Jakovcu pri Zadru elektrificiral kraj.

MESTNA MLEKARNA V ZAGREBU. Skupaj s danes okoli 70.000 litrov mleka na dan. Največ ga grada kot pastirizirano mleko, nekaj kolkčin pa predela v razne izdelke kakor jogurt, sladko in kislo smetano, maslo in razne vrste stroje. Te kolkčine, ki jih odkupuje mlekar, poleg mleka, ki ga prinese na trg razne zadrage in kmetijske posvetva ter zasebni kmetije »kamptarji«, v glavnem zadostujejo za preskrbo vseh mestnih potrošnikov. Zato se zdi, ko je zagotovljeno dovolj mleka, nujno pojavlja se tudi vprašanje kakovosti. Mestna mlekarna v Zagrebu se trudi čim bolj zmanjšati dovoz mleka, proizvedenega na primitivnih in neigijenskih načinih, tudi se trudi zmanjšati dovoz mleka zasebnih proizvajalcev »kamptarjev« v Zagrebu. Zato se mora seveda boriti, da bodo njeni proizvodi čim boljše kakovosti, skrajša, boljše od drugih dobaviteljev.

V tem svojem prizadevanju je mlekarne že dosegla nekaj dobrih rezultatov. Poleg nekaterih drugih ukrepov pa je v zadnjem času uvedla posvetovanja s potrošniki, na katerih leti sporočajo svoje pripombe glede na kakovost mleka in mlečnih izdelkov, glede dovoza mleka in podane. Vse pripombe prvih posvetovanj je mlekarne že upoštevala, dogovorjeno pa je bilo, da bodo te prve stike s potrošniki še bolj okrepili in da bodo ostala posvetovanja stalna načina dela.

STATISTIKA - neznani junak smotrnosti

Medtem ko so bili dosedani statistični kongresi v Beogradu in Zagrebu, bo četrti kongres statistikov FLRJ letos septembra v Ljubljani. Udeležili se ga bodo tudi zastopniki iz desetih drugih držav, glavna tema razpravljanja pa bo vprašanje napak v točnosti statistične službe.

Bilo pa bi napake če bi mislili, da statistiki nastopajo samo od časa do časa v takih in podobnih manifestacijah svojega dela. Statistika je danes neznani junak, ki nenehno stoji na straži smotrnosti v presoji preteklosti in sedanjega razvoja. Brez podatkov in številki si ni mogoče več zamisliti niti enega samega manifestacijskega dejanja kot je kongres niti kake povsem realne gospodarske ali kake druge akcije vsakdanjega življenja. Sicer pa statistika pri nas tudi ni brez tradicije; tako nekdanja Srbija kot stara Avstrija sta gojili to panogo, predvojna Jugoslavija, ki se je prepustila idili svojega agrarnega značaja, je to tradicijo žal močno prekinila. Zato pa je v povojni graditvi postala statistika toliko bolj nujna in upoštevana. Razvoj pa je bil tudi tu; v začetku je opravljala statistika predvsem vzporedno operativno vlogo, zdaj pa je postala že povsem samostojna znanstvena panoga, ki je pomemben pokazatelj v našem velikem socialističnem podjetju. So nedvomno nekatera področja, na primer finančno ali zunanjetrgovinsko, ki brez statistike sploh ne morejo delovati.

Jasno je, da se je morala po tej široki razširitvi svoje dejavnosti statistika pri nas centrirati.

Uvoz kaolina iz Bolgarije in CSR

Naša industrija keramike in porcelana uvaža nekatere specialne vrste kaolina iz inozemstva in sicer v glavnem iz Češke in nekater iz Vzhodne Nemčije. Kmalu pa bomo začeli uvažati kaolin tudi iz Bolgarije, kjer so velika nahajališča te surovine dobre kvalitete.

Uprave, ki združuje razen nekaterih posebnih področij, kot so železnice, pošta in zdravstvo, v svojem statističnem pregledu vse naše življenje. V Sloveniji opravlja v zvezi s celotno jugoslovansko statistiko to nalogo predvsem republiški zavod za statistiko s svojo okrajno in lokalno mrežo oziroma poročevalsko službo.

Sleherna pravna ali fizična oseba ni predmet v Sloveniji v nekem trenutku so objekti statističnega opazovanja. Cela vrsta anket in popisov zasleduje posamezna področja vprašanj in dejavnosti. Eden izmed statistikov zasleduje n. pr. odnos zemlja—človek v teku 100 let. Anketno o življenjskih stroških delavsko uslužbenca družine v določeno leto, prav tako tudi anketno o kmetijskih gospodarstvih. Vsako podjetje, ki začne ali prenehne, dobi svojo kartotечно številko. Ali ste kdaj pogledali v te ali one statistične tabele ali študije, ki jih izdaja statistični zavod? Danes je vse več tega grafično povsem dostopnega javnosti ali vsaj vsem prizadetim krogom, ki bi morali upoštevati ugotovitve statistične službe. Včasih je statistika izdajala samo letopise, zdaj so letopisi samo droben del njihovih publikacij. Poleg mesečnih pregledov izdajajo tudi različne zaključne prikaze in študije ter samostojne knjige. Tu so teme zelo različne: letni pregled poročila, elektrificiranost naselja, sušatske fakultet in akademij, volitve v zbor proizvajalcev itd. Glonar je n. pr. obdelal narodni dohodek v daljšem povojnem razdobju, dr. M. Blejec regionalna težišča z vidika nekaterih socialno ekonomskih podat-

kov. M. Hrustelj električno energijo v razdobjih od 1939 do 1955. V. Bonaf razveze v FLRJ s posebnim ozirom v Sloveniji itd. da naštejmo samo nekaj naslovov. Koliko zanimivosti bi lahko našli v vsaki od teh in podobnih študij! V Blejčevi razpravi je načeto zanimivo vprašanje težišča prebivalstva v Sloveniji. To težišče na katerega vpliva cela vrsta činitelev, zlasti industrializacija je trenutno v okolici Celja. Iz tega se da izračunati v določenem razdobju nadaljnje premikanje tega težišča in to je treba upoštevati pri nadaljnji industrializaciji, gradnji prometnih zvez, povečanju trgovinske mreže itd. Govoreča gravitura v svoji osrednji točki v okolici Kamnika, težišča pašniške dejavnosti je zahodno od Ljubljane itd.

Prav statistika je s svojimi ugotovitvami o veliki umrljivosti dojenčkov pri nas opozorila zdravstvo na to akutno stanje, tako da je leto začelo odločno borbo proti vzrokom umrljivosti in posledica tega je, da je danes umrljivost otrok dojenčkov pri nas tako nizka, kot malokje v svetu. Vse števila v naših naslovih so doblje v zadnjem času nove hišne številke. Prebivalci so to pozdravili kot nekaj čisto naravnega, a vendar glavno pobudo in delo pri vsem tem je opravila statistična služba. Statistika je uvedla v Sloveniji kot edini republik v državi tudi že prvi popolni register prebivalstva. Vsake polize, spremembe in zaznambe gibanja so zdaj veliko lažje. Popis prebivalstva so naknadno izvedli tudi v koprskem področju. Statistika sodeluje pri klasifikaciji naselij in imen, sodeluje pri raziskovalnem delu slovenske Akademije znanosti in umetnosti, in še marsikje.

Seveda pa bi bilo študijsko delo raznih popisov in anket veliko lažje, če bi bila popolna okrožja vselej ista. Tako je bilo v povojnih letih že sedem pomembnih upravno-teritorialnih sprememb, ne da bi šteli manjše spremembe med občinskimi mejami. Zaradi tega bi bilo nedvomno dobro, da bi se uresničila težnja statistične službe po stalni rajonizaciji republiškega ozemlja in glede na upravno razdelitev, pač pa z ozirom na razne gospodarske, socialne in demografske skupnosti.

Zapleteno statistično delo zahteva poleg osnovne izobrazbe tudi še dopolnilno izobrazbo posebej, iz katerega statistik zajema svoje podatke in študije. Prav za dvig svojih kadrov pa je statistična služba v Sloveniji po vojni opravila veliko delo. Priznanje njihovi vsestranski dejavnosti so bila tudi nedavna odlikovanja za delo vodilnim strokovnjakom republiškega zavoda za statistiko. Slovenske in jugoslovanske statistike upoštevajo močno tudi v zunanjem svetu, saj naši statistiki opravljajo odgovorne službe v okviru mednarodnih statističnih organizacij, n. pr. v Italiji, Indoneziji in drugod.

SINDIKATI HRVATSKE PREDLAGAJO LETOVIŠČA ZAPRTEGA TIPA

Na seji predsedništva republiškega sveta sindikatov Hrvatske so se dni razpravljali o letnem in tedenskem oddihu delavcev in uslužbencev. Sklenili so predlagati s posredovanjem centralnega sveta zvez sindikatov Jugoslavije, Naj se nujno izda zakonski predpis o položaju delavskih letovišč, ki bi imela zaprt značaj in bi jih vodila sindikalne organizacije.

Mednarodni tečaj za mlekarstvo v Zagrebu

V Zagrebu se bo v začetku pridonjega meseca začel mednarodni tečaj za mlekarstvo, ki ga organizira Organizacija Združenih narodov za kmetijstvo in prehrano FAO. Tečaj bo trajal 25 dni in bo na njem sodelovalo 40 strokovnjakov iz desetih evropskih držav in več držav bližnjega Vzhoda kot tudi 10 strokovnjakov iz naše države — predstavnikov raznih kmetijskih organizacij. Na tem tečaju se bodo obiskovalci seznanili z najmodernejšimi načini dela v mlekarstvu.

Priljetovskih zaprtje značaja je mogoče, da odpadejo vse pristojbine in se morejo upravljati na najprimernejši način. Podjetja njegovo vedno pomeni nabaviti dovolj živil, opreme in drugih potrebnih predmetov ter najti za notranje poslovanje takih letovišč najugodnejše in najcenejše oblike.

Na omenjenem sestanku so razpravljali tudi o oddihu mladincev v podjetjih in so sklenili, naj se usmerjajo čim bolj v objekte potniških zvez.

Pralni stroji in hladilniki za gospodinjstvo, izdelki mariborske »Hidromontaže«.

vanje za naše razmere« so bili razstavljeni skupaj s pralnimi velikimi želja vsake gospodinje. Katera žena si ne želi olajšati težkega dela tako, da bi oprala 2 kg perila v štirih minutah? Odgovor je na dani— vsakal! To se pravi, da je pralni stroj edino odprta pot v sleherni hiši. To lahko zadržimo, če presojamo praktičnost in uporabno vrednost tega gospodinskega »robota«, če upoštevamo resnične želje gospodinje — ne pa možnosti! Pralni stroj stane 65.000 din. Ob tej ugotovitvi se bo marsikatera gospodinja morala sprijazniti s tem, da je njena želja težko dosegljiva. Cena, ki je za naše možnosti še dokaj visoka, je edino, kar zmanjšuje navdušenje potrošnikov.

stran barake pa je popolnoma odprta. O skladiščih, kakršna smo navajeni srečavati v podjetjih, pri »Hidromontaži« ni sledi. Napol izdelani hladilniki morajo čakati pod napušči streh, za transport pa jih opremljajo v sprednjem prostoru enega izmed oddelkov.

INVESTICIJA, KI JE GOSPODARSKO ZE UTEMELJENA. Sprehod skozi objekte »Hidromontaže« nam je dal odgovor na mnoga vprašanja in pokazal

in še marsikaj, vse pa je odvisno od tega, kdaj bodo rešili svoj pereči problem prostorov. Težko čakajo na odobritev zaprosene kredita v znesku 28 milijonov dinarjev. Čim bo odobren, bodo z vso naglico začeli graditi delavnico na površini 900 kv. metrov, ki je lahko goljena v petih treh mesecih. Vložena sredstva se bodo tako kmalu obrestovala, utemeljena pa so nedvomno že s dosedanjimi kvalitativni izdelki. V novi dvorani bo mogoče uvesti boljše organi-

Končno smo le dobili

Ulico Stare pravde v Ljubljani lahko po vsej pravici imenujemo ulico zdravstvenih domov za naše matere in otroke; saj so tam drug ob drugem otroški dispanzer, dežji dom in dispanzer za žene. Kmalu se bo tam pričutila še težko pričakovana, toliko zželena in prepotrebna zdravstvena ustanova — mestna porodnišnica.

V hiši št. 11, tam, kjer je bil še do pred nedavnim oddelek otroške klinike, je od jutra do poznega mraka slišati zvoke murzilnega dela. Gradbeniki ter mojstri in delavci vseh vrst obrtniških dejavnosti hitijo s svojimi opravili, da bo stavba adaptirana do določenega roka.

NEPREDVIDENE TEŽAVE

Ko je 3. marca letos Svet za zdravstvo OLO Ljubljana po svojih zastopnikih sprejel stavbo v lastništvo, je bil ta rok določen do 1. julija. Spričo tega, da so zdravstvene oblasti po tolikih letih čakanja končno le uspeli dobiti kolikor toliko pri-

merno poslopje za porodnišnico, je popolnoma razumljiv ta kratek čas. Vendar pa delati račun brez krčmarja, ni vselej ustrečno. Ko so začeli delo otrog stavbe, so gradbeni strokovnjaki trčili ob vrsto nepredvidenih zaprek. Najprej za ugotovili, da hiša, ki je zelo stara nima natančnih načrtov. Zavaljo tega je bilo treba ugotoviti, kako je spaljena kanalizacija, dimniki in druge naprave ter so tako lahko začeli dejansko adaptacijo stavbe šele 18. aprila. Pri izkopavanjih so trčili ob nove zapreke — popolnoma strohnel podporni les, les pod parket in še na drugih važnih mestih. Razumljivo je, da je to zavlačevalo gradnjo in seveda zvišalo tudi stroške. To pa dela ni zavrijo. Okrajni ljudski odbor, ki je do sčel vložil v bodočo porodnišnico že 30 milijonov dinarjev, je v velikim razumevanjem znatno zvišal investicijski znesek za adaptacijo stavbe in opremo.

Mestna porodnišnica bo imela 60 postelj. Spričo velike stiske to ni mnogo bo pa vendarle znatno zabrazenila ginekološko porodniško kliniko, v kateri rodijo matere ne samo iz ljubljanskega, temveč tudi iz drugih okrajev. Treba je poudariti, da bodo lahko matere ostale v novi porodnišnici sedem dni po porodu!

PRAV JE, DA JE SODOBNO

Pod skrbnim vodstvom primarija dr. Ivana Pavšiča, ki je imenovan za šefa mestne porodnišnice in inž. Khama, katerega so zaupana gradbena dela, se odvija adaptacija kot po tekočem traku. Ves dan ju lahko najdemo v stavbi, kako nadzorujeta sliherni opravki. Porodnišnica bo najodobnejše opremljena in bo imela vse tiste prostore ter naprave, ki so nujne za oskrbo porodnic, otročnic in novorojenčkov. Razen operacijske porodne sobe in posebnih sob za novorojenčke bo v njej zadostno število čajnih kuhinj in kopalnic, rentgenska soba in sanitarnje, ki bodo skrajno povečane z vsemi potrebnimi higijenskim ureditvami. V spodnjih prostorih stavbe že čakajo skrbno spravljani uvoženi in doma izdelani instrumenti vseh vrst. Poleg operacijske luči vidimo aparat za anestezijo in aspiracijski, aparat za kisel in domači avtoklav, destilacijski aparat,

ognjišče za sterilizacijo instrumentov in drugo. Pripravljene so tudi že postelje in posteljnice tetra blago za plenice, odejice in odejice, pač vse tisto, kar sodobna porodnišnica potrebuje. Po zamisli primarija dr. Pavšiča bo porodnišnica tudi ozvočena. To z namenom, da bodo materam posredovana razna zdravstvena in druga predavanja, kot na pr. predavanja o Readvig metodi porodov, poslušale pa bodo tudi kaj vsega za razvedrilo.

Za novo mestno porodnišnico je veliko zanimanje. Zavod za napredk gospodinjstva je vodstvo porodnišnice posredoval kroje za praktična oblačila porodnic, otročnic in novorojenčkov. Preskrbljeno je tudi že za strokovni medicinski kader, katerega je med drugimi pomagala oskrbeti ginekološko-porodniška klinika, klub stiski, ki ga za ta kader sama čuti.

Kot predvidevajo, bo mestna porodnišnica odprta 1. avgusta letos. Na ta slovesen dan se že pripravljajo vsi, ki so kakor koli sodelovali pri tem štečnem porodu. Ta prispodoba res ni pretirana, če pomislimo, koliko let je preteklo, koliko prošnji je bilo napisanih in koliko besed izrečenih, da smo dobili v Ljubljani končno vendarle to prepotrebno zdravstveno ustanovo.

E. K.

NOVA KNJIGA O SODNI MEDICINI

V teh dneh se je pojavila na knjižnem tržišču nova knjiga z naslovom »Sodna medicina«. Napisal jo je izredni profesor medicinske fakultete in predstojnik inštituta za sodno medicino v Ljubljani Janez Milčinski. Kot prvi pisec sam, je knjiga namenjena ležcem, ki ne sodijo med medicinske strokovnjake. Poskušal je biti razumljiv tudi nestrokovnjaku, da bi lahalo poznalo z izvedencem zdravnikom pobudno sodeloval. Zato je dal svoji knjigi primeren naslov »Uvod v delo z izvedencem«. Knjiga je torej namenjena v prvi vrsti ne-zdravnikom, ki pa imajo vendarle že zaradi svoje poklica opravke z vprašanji s področja sodne medicine. Izključno izvedenska vloga sodne medicinske strokovnjaka se odraža iz celotne vsebine dela, kajti, ki je gospodarski pristopki je tudi v teh zadevah ljudsko sodiše oz. kak drug pooblaščen organ ljudske oblasti.

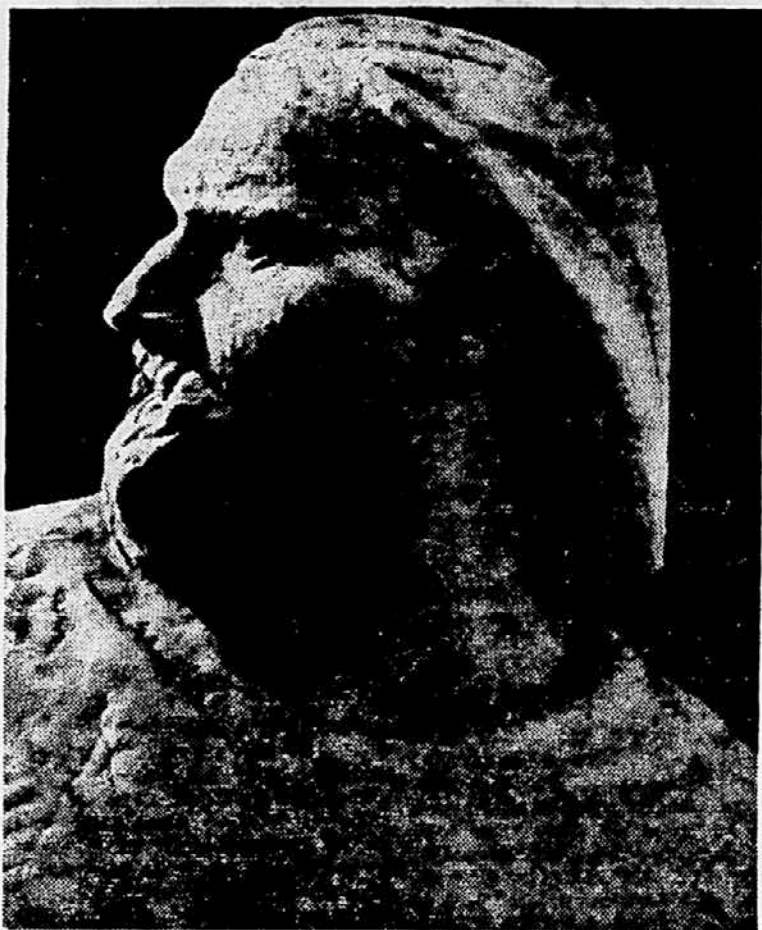
Pisec je zalel v svoji knjigi z lahkimi mi znanostjo skoro vse glavne sodne medicinske problematike. Opremi jo je z bogatim gradivom izključno domaćih značilnih primerov. S tem je pripravljal določiti k izpopolnitvi te vrste literature pri nas. Lahko bi skoro rekli, da je opravil pionirsko delo, kajti vse kar je bilo pri nas doslej na tem področju naravnano, je bilo podano le v skromnih drobcih in ne redko s čisto drugačnimi vidiki (n. pr. izključno s kriminalistično-praktičnega ter tehničnega vidika in podobno). Lahko rečemo, da je s tem prispevom onega naših

Mladi brigadirji iz Ljubljane, organizirani v dveh delovnih brigadah, odhajajo na svoja delovna mesta. Meseč dni bodo pomagali pri ureditvi stadiona športnega društva »Svoboda« na Viču in v marioneti Ljubljanskega barja ob Vrhniki.

ZADNJA PREMIERA V MARIBORU

U. Giordano: André Chenier

Nacionalni inštitut likovnih umetnosti ZDA je odlikoval mojstra kiparja Ivana Meštrovića s svojim največjim odklovanjem, z zlato medaljo in znak priznanja za mojstrov življenjsko umetniško delo. Meštroviću je visoko odlikovanje na svečani seji predal znani ameriški kipar Wilker Hancock. Nekaj dni prej, 5. junija, pa je Meštrovič prejel častni doktorat Columbijske univerze. — Na sliki Meštrovičev »Portret umetnika«.

Preteklo soboto je mariborsko občinstvo poslušalo opero André Chenier skladatelja Umberta Giordana. Dirigent je bil Jakob Cipci, režiser Ciril Debevec kot gost, sceno je (po idejni sklici režiserja) delal Tošo Primožič, kostume je oskrbel Hegečušičeva, zbor je vodil Ferdo Pirč, koreografirala je Iveljeva.

Ta André Chenier pomeni za mariborsko Opero spet močan korak naprej. Težka opera je bila zelo dobro nastudirana. Pod Cipcijevo taktiko je bil orkester na najlepši stopnji svoje zlitosti in je gibčno odgovarjal na zahtevane pa obenem intenzivne dirigentove geste, ki so prav tako obvladali vse dogajanje na odru. Zadržano-veristčna in komplicirana zgradba Giordanove glasbe je zelo zahtevna še posebej glede na preciznost soigre skupin instrumentov in popolne skladnosti vstopov. Mariborski orkester je pokazal, kaj zmore pod vodstvom dirigenta, kakršen je Cipci; ta je nasprotno dokazal, česa je sposoben s pravimi muziki, ki so mu voljni slediti. To predstavo si ne glede na prejšnje (že zelo velike) uspehe v Mariboru lahko beleži kot posebno zmago nad vsemi mogočimi težavami odsko-glasbenega oblikovanja v Mariboru. Tudi zbor je zelo častno prejel prejkunjo in dokazal lepo zmogljivost. Vse to je uspešno sestavljalo osnovno »muzikalno tkanje« operne, katere glavne vloge so bile zaupane Rakovcu, Svagljevi in Kamušiču.

Kamušičev glas se seveda bolj popolno prilagaja drugim mestom, kjer se Gérard izpove lirčno, nekoliko manj se prilagaja drugim mestom, kjer dobesedni smisel kakor glasba tenjata ostrin. Vloga je bila še zmeraj prav lepa, po odskri popolnosti pa je zaradi nujnosti Kamušičev simpatične osebe vendarle zaostajala za prej imenovanimi. Temu Gérardu na primer ne more nihče verjeti, kadar pove o sebi, da je »blazež, lopov, nazišnik«. Vse te opazke samo opozarjajo na kontrast med glavnim parom te igre, kajti samo po sebi je seveda Kamušič svojo vlogo rešil več kakor častno.

Opera André Chenier ima celo vrsto manjših vlog, ki jim pripada delno samo po nekaj taktov, seveda takih, ki so pogosto: tehtni kot »muzikalni vozi« — če bi jih smel človek tako imenovati. Muzikalno »posredovalno vlogo« ima na primer mlarka Bersi. Za Sadržnikovo to seveda ni bil problem, bila je pevsko solidna, kakor zmeraj. Nekoliko večjo vlogo ima še Vidčeva (grofica), manjši Majerič (Duhovnik) in Colnarič (Fleville).

Precej večjo vlogo ima samski-lor Mathieu. Kovac je pevsko dobro opravil svoje, kot pozvira pa čisto odsko ni dal slutiti »samski-lorke dostojanstvenosti«. To velja bolj ali manj za vso predstavo in gre očrtno na račun režiserja. Prav tako je bil pevsko solidni Gorenšek kot odsko figura nekoliko presenečljiv s svojim čezmerno visokim klobukom (izven časa in stila). Nič tega ne ve-lja za Gregorjina, ki je imel kot Roucher pevsko nekoliko večjo in pomembnejšo vlogo. Prav tako je Thumova zelo lepo opravila svojo nekoliko paterčno sceno stare Madelon. Slabši je bil Bohinec v svoji zelo kratki vlogi predsedni-ka tribunala. Serajnik pa s per čisto odsko zelo omejeno vredna, impresivna figura. Schmidt je bil Poročnik, ki se je lepo prilagodil celoti.

Posebej zasluž omenbo balet, ki ima zelo kratke, pa pomembne nasope v začetku. Iveljeva je svoje vlože vstavila zelo spretno in balet se je odlikoval, med njim posebno Duhova.

Seveda je v samem tekstu te opere tudi marsikaj »zakega«, kar nas moti. Očitno je, da je hotel pisec teksta Illica napraviti nekaj komplimentov revoluciji, sicer pa dobi predvsem odsko učinkovit-vit tek, v katerem so ostro in smiselno precej nepovezano po-stavljene naproti beda, republi-kanske navdušenje in groza nad podivjanostjo »pocestne sodrge«. Giordanova glasba govori o zmagoslavju čiste, močne duševnosti, čiste človečnosti. V tem je moč-

nejša kakor besed. Giordano se nekolikokrat prav izrazito poklo-ni republikanstvu. V režiji Cirila Debeveca pa so se ti republikanci zdeli prej rahlo komični, pred-vsem pa neboljni, kar je lahko motilo. V veliki meri volja to-ravno tudi za osebo nikakor ne-nevažnega Marcheua. Isto velja za zbor, ki je bil nekoliko neor-ganiziran — pa čeprav gre po ve-čini za ljudi, ki so odra zelo do-bro vajeni. Prav tako bi bilo mogoče debatirati tudi o sceni. Kljub temu, da je »osnovna barva« osemnajsteja stoletja — siva, je tu v ozadju dominirala rdeča — spočetka prav gotovo nesrečno,

tudi glede na kostume. Bila je premočna barva za to glasbo. Tu-di lepi prosepki: basule bi bilo mogoče sceno upodobiti bolj sklenjeno. Tako, kakor je bilo, sta dve poevno mrežasti pregraji iz-lat ločevali prizorišče v tri ne-čisto organske dele. Šele zadnja scena je bila docela enotna in smiselna.

Še nekaj: Debevec piše v Gle-dajškem listu: »Vohuni Incroya-bli so opravljali svoj pošastni po-sel«. Iz tega bi nepočten človek moral sklepati, da je »incroyable« sinonim za vohun! Kakšno zavaj-anje v zmozi! To gledanje na re-volucijo je sploh kar daleč od Marcheuzovega.

Vsekakor pa je predstava bila lepa. In končno je tudi režiser požel svoj delež uspeha, ki ga je delno tudi zaslužil.

Branko Rudolf

Umetniški uspeh tržaškega Slovence

Letos se je na vsakoletnem skladateljskem natečaju tržaškega Radia »Premio Trieste« (Nagrada tržaškega mesta) lepo uveljavil skladatelj in glasbeni pedagog Ubald Vrabc iz Trsta. Letos so se k natečaju priglasili skladatelji iz vse Italije s 45 deli, žirija pa je s pohvalo nagradila Ubaldovo opus za simfonični orkester »Ciklus«, v katerem skladatelj glasbeno ponazarja človeško življenje v treh stvkih (detinstvo, mladenišvo in zrelost oziroma delo). Ubaldov uspeh je tem lepši, ker žirija letos ni podelila prvih dveh nagrad, temveč samo tri pohvale.

SODOBNA POTA ŠT. 4

Četrta številka prosvetne revije Sodobna pota se na uvodnem mestu spet spominja Ivana Cankarja z natisom odlomka iz daljše razprave, ki ga je pod naslovom »Ivan Cankar in slovensko delavsko gibanje« prispeval Boris Zihner. Roman Albreht piše o izobraževalnih nalogah Svobod in prosvetnih društev v članku »Gordijski voz iz izobraževanja odraslih«. Dr. Leon Zlebnik je za to številko prispeval odlomek iz svoje knjige Ljudje med seboj »Delo in počitek«. Omeniti pa moramo tudi Klopčičeve prevode Heinejevih pesmi (Za ugaša, Kje?, Burkast sonet, Adam prvi, Sonet), začetek daljše razprave prof. dr. Crta Nučiča »Bistvo in sestava snovi«, članek T. Martelanca »Automatizacija — revolucija v tehničnem razvoju« in »Knjižnica na Krasu« — besede o delu sezanske knjižnice, ki jih je napisal Kajetan Kovič. Velikega zanimanja bo gotovo deležen prispevek Božidarja Horvata, ki spet piše o sodobni in praktični ureditvi prosvetnih odrov, v tej številki o ureditvi odra z ravnim horizontom. France Jamnik piše o uprizoritvi Harrisovih »Koleščicah« DPD Svobode — Center v Trbovljah, Mitja Švab pa poroča o svojem obisku v rudarskem klubu Hétton-le-Hou v Newcastleu. Zadnje strani revije so izpolnjene s knjižnimi ocenami (Ve-Ta ocenjuje Cao Hsie Kinove Sanje v rdeči sobi in Otroče strica Toma Richarda Wrighta), v Beležnikih iz organizacije in Utrinki iz društev, v katerih so zbrana kratka, a zanimiva poročila o delu posameznih Svobod in prosvetnih društev.

IZ LJUBLJANE

USPEŠNE ZAKLJUČEK SEZONE V OBRTNIŠKEM GLEDALIŠČU

Obrtiško gledališče je z uprizoritvijo Federjeve Mature uspešno zaključilo letošnjo sezono. Gledališče se je po osvojitvi že tretje vrtilo k temu hvaleznemu odskemu delu, ki bo kdaj tudi, da nima preveč izrazitih literarnih kvalitet, s svojo vedno živo problematiko, privlačnim šolskim okoljem in dobro zarisanimi liki profesorjev in dijakov vedno znova privabljalo gledalce.

Režiser Milan Juvan je spretno vodil predstavo in poudarjal zlasti liriko in nekoliko zastrto tragiko, ki sta vidni v nekaterih prizorih te komedije, posebno pa v glavnih ženskih junakinjah Mature, v mladi, življenjska željni in v šoli utesnjeni Kajti Slaparjevi in njeni razredničarki Ani Mate, ki je ob neustiljani ljubezni do ravnateljca ujeta v začarani, vedno ponavljajoči se svet konferenčne sobe, razredov, šolskih zvezkov in pestrega profesorskega zbora. V tem profesorskem zboru je zbrana galerija najrazličnejših ljudi: od dobrih, pravih in prisrčnih profesorjev, kakršna sta stari filozof Čebula in mladi prirodoslovec Vidovič, preko indiferentnih birokratov do šolskih »strašilk«, kakršna sta v Maturi matematik Vrtač in nesrečna, zagrenjena Klotilda Mozolje, tretja — če ne prva »junakinja« Federjeve Mature.

Režiserjevim prizadevanjem so igralci sledili vsak po svojih najboljših močeh in odigrali v celoti gladko potekajočo in lepo zaokroženo predstavo. Nekateri so našli do vlog pravi, prisrčni odnos (M. Juvan, kot profesor Čebula, Olga Gnjezdova kot Klotilda Mozolje, Marina Zadnikarjeva kot Katja Slaparjeva) in v njih res prepričali, drugi so se dokaj uspešno borili s težavami zahtevnih vlog, ki od igralcev terjajo veliko življenjske zrelosti in odskre uvežbanosti (Stanka Grm kot Ana Mate in Smiljan Groznik kot ravnatelj Dvornik), nekateri pa so svoji sicer dobri igri spet dodali preveč ostro karikirane, neprijetno na diletantizem spominjajoče poteze (Mirko Sever kot profesor Vrtač). S posebno toplino in simpatično preprostostjo je Oskar Keržišnik odigral vlogo šolskega sluga Tonija. V ostalih vlogah so nastopili še Alfonz Kostanjšek, Stane Janež, Jože Mencinger, Anica Merlak, Ljuba Miklič, Anica Močilnikar, Malči Groznik in Majda Odeb.

V celotni dokaj uspešni predstavi bi želeli mogoče le malo več uglasjenosti in igri in usklajenosti obsežnega nastopajočega ansambla.

IZ SARAJEVA

ŠTIRI NOVE DRAME

V isti založbi so pred kratkim izšle štiri domače izvorne drame, ki so bile po natečaju Zveze kulturno-prosvetnih društev nagajane kot najboljše. Predložena so bila 103 dramska dela, dokaz, koliko skritih literarnih ustvarjalcev živi med ljudstvom, izmed njih pa je prvo nagrado dobil Velimir Subotić, član Narodnega gledališča v Prištini, za dramo Ljudje, drugo nagrado je prejel Rađovan Volf, časnikar iz Zagreba, za dramo Jesenska kamitena, tretjo Rađko Stojadinović,

član Narodnega gledališča v Kragujevcu, za dramo Eksecentrični sorodnik iz Amerike.

Drama Ljudje se dogaja v letih 1941 in 1942 v neki vasi Bačke v hiši kmetia Mitra, ki skriva pred fašisti študentko — Zidino. Drama, ki jo je v letošnji sezoni uprizorilo sarajevsko Narodno gledališče, posrečeno podaja značaje ljudi, atmosfero časa in vsebuje žive dialoge.

Jesenska kamitena je dvodejanka o ljubezni zapuščenega žene. Dogaja se za neko Kvarniško mizo v železniški restavraciji. Osebe so: Ona, On, natak in gost. Ona in On simboлично predstavljata dvoje svetov in dvoje pojmovanj. Casovni razpon dogajanja je ločitev in ponovno slučajno srečanje, ob katerem si Ona in On izpovesta svoje življenje. Igra ima v programu sarajevsko Malo pozorišče.

Eksecentrični sorodnik iz Amerike je komedija v štirih dejanjih. Vsebina: beograjska malomeščanska družina se poganja za sorodstvo z namišljenim bogatim sorodnikom iz Amerike. Komedijo je uprizorilo sarajevsko Narodno gledališče. Snov komedije je bila zlasti aktualna pred leti, vendar vsebuje igra nekaj prav vrednih prizorov.

Znani humorist Fazil Hadžić je napisal Nenavadno komedijo, ki je kot četrta drama izšla v omenjeni knjigi.

DVE ZANIMIVI DOKUMENTARNI KNJIGI

V izdaji Zepne knjige v Sarajevu sta v zadnjem času izšli dve pomembni dokumentarni knjigi, prva je Kri na kamnu (Krv na kamnu) Vlada Segrtja, druga Dolar dnevno Danka Samokovića, ki je novo ime v tukajšnji književnosti. Knjiga Kri na kamnu je memoarsko delo; v njem Segrt brez umetniških pretenzij podaja svoje spomine na vojne dogodke v Hercegovini konec 1941 in na začetku leta 1942, vendar je hkrati brez repozitajne navlake preprosto in zgoščeno izpovedal veliko vero v moč naših ljudi, njihov optimizem in prepričanje, da trenutni neuspehi ne pomenijo poraza. Najlepši so v knjigi opisi avtorjevih srečanj z narodnimi heroji Bosne in Hercegovine. Druga knjiga, Dolar dnevno, je nekakšna povest, bolj simpatičen dokument kot umetnina o trpljenju sarajevskih Židov med drugo svetovno vojno.

Stanko Janež

IZ SOFIJE

OB AŠKERČEVI 100-LETNICI

Tudi v Bolgariji so praznovali stoletnico rojstva pesnika Antona Aškerca. Bolgarski narod ne ceni Aškerca le kot velikega umetnika, temveč tudi kot svojega iskrenega prijatelja in zagovornika njihove osvoboditve izpod turške oblasti. Veliki bolgarski dnevnik »Otečestveni front« je natisnil članek S. Markova »Veliki slovenski pesnik in prijatelj bolgarskega naroda«. V članku poudarja pisec Aškerčev napredno nazorsko opredeljenost in ocenjuje njegovo delo, zlasti pesmi, ki so nastale po Aškerčevem potovanju po Bolgariji. Omenja zbirko »Rapsodije bolgarskega guslarja« in pesmi, ki jih je Aškerc napisal o junakem odporu Hrista Boteva, Vasila Levskega in preprostih bolgarskih ljudi proti turškemu jarmu.

V duhu kulturnega zbližanja med narodi

Kongres evropskih nacionalnih komisij UNESCO

V Aix-en-Provence v Franciji se je pred kratkim oddeležil 18 držav zaključil kongres evropskih nacionalnih komisij UNESCO. Akademik Josip Vidmar, ki je hkrati za akademikom Simšo Stankovičem zastopal Jugoslavijo, se je po vrnitvi ljubizno odzval našim prijateljem in v razgovoru podal nekaj glavnih značilnosti tega zasedanja, ki je vzporedno s popuščanjem politične napetosti v svetu tudi na kulturnem področju odprlo nove širše možnosti mednarodnega sodelovanja, kar se je pokazalo že v tem, da so na sestanku sodelovali razen zahodnih držav, tudi zastopniki nekaterih vzhodnih dežel, (konkretno Sovjetske zveze, Poljske in Madžarske).

Ta sestanek je bil pripravljen analogno sestanku azijskih nacionalnih komisij v Tokiju, ki je bil pred nekaj meseci. Je pripravljeno Josip Vidmar. »Delo tokijskega sestanka je bilo zelo plodno in so predložili centrali UNESCO celotno vrsto resolucij in pobud, vse v duhu kulturnega zbližanja med narodi. Podobno delo je opravil tudi sestanek evropskih nacionalnih komisij v Aix-en-Provence; kljub nasprotnemu mnenju nekaterih smo namreč prepričani, da se lahko v tem pogledu marsikaj učimo tudi od Azije.«

Evropski sestanek UNESCO je organizirala francoska nacionalna komisija. Glavne točke na dnevnem redu so bile predvsem ponovni pregled idejnih osnov UNESCO, intenzivnejše sodelovanje posameznih evropskih nacionalnih komisij ter sodelovanje mladine z UNESCO in UNESCO z mladino. Po pionirskem sestanku se je delo kongresa razdelilo v dve sklopi. V prvi, kjer je predsedoval italijanski zastopnik, so obravnavali predvsem prvo točko dnevnega reda, v drugi, kjer so izvolili za predsednika Josipa Vidmarja pa ostali del dnevnega reda.

V prvi komisiji je prislo med drugim do zelo zanimivih diskusij, zaradi katerih so angleški, holandski in danski delegati, ki so jim pozneje pridružil tudi Nor-

vežani in Švedi, postavili trditve, da ta evropski sestanek ni pristojen za to, da bi naslavljal na centralno UNESCO kakršnekolikoli resolucije ali pobude. Zaradi tega je moral biti ponovno sklican plenarni in v tem plenumu so bili angleški in Nordijski predlagovani. Zanimivo je, da so z njimi glasovali od drugih evropskih držav samo Nemci in Španci, medtem ko so bili Francozi in ostali za- hodni narodi proti. Sovjetske zastopstvo je predlagalo, da naj bi centrala UNESCO postavila na dnevni red kongresa UNESCO, ki bo pozno v jeseni v New Delhiju, kot eno izmed osnovnih vprašanih problemov Vzhoda in Zahoda in možnosti za kulturno izmenjavo med tema dvemaaboroma. Angleški zastopniki so očitno hoteli prepričati, da do predlogov centrali v tem smislu sploh prišlo; vendar pa je s precejšnjo večino sestanek sprejel sklep, da predloži centrali UNESCO v celoti kakih petdeset resolucij in pobud.

»Delo v drugi komisiji je bilo zelo raznorodno«, je nadaljeval Josip Vidmar, »seveda se tudi tu nismo mogli izogniti nekaterim osnovnim principalnim vprašanjem. V imenu jugoslovanske delegacije sem tu med drugim podal izjavo, v kateri sem naglasil, da je danes prva dolžnost UNESCO, boriti se za pravi takšno mentalitetno blokovo, po kateri ni svet samo politično razdeljen v dva nepomirljiva tabora, marveč da je svet ravno tako nepomirljivo razdeljen tudi v kulturnem smislu. Izjavil sem, da je osnova za to v spremenjenem političnem stanju in da bo jugoslovanska delegacija glasovala zlasti za vse predloge, ki bodo usmerjeni v tem duhu vzajemnega sodelovanja. Podobno izjavo je podal v prvi komisiji predsednik jugoslovanske nacionalne komisije UNESCO akademik Simša Stankovič.

V zvezi z vprašanjem sodelovanja nacionalnih komisij je bilo govora tako o bilateralnem, kot o multilateralnem sodelovanju. Italijanska in francoska komisija sta

se na primer že konkretno sporazumeli, da bosta skupaj pregledali učbenike zgodovine in zemljepisja, in to sodelovanje je pokazalo zelo pozitivne rezultate, kajti znatno delo je s tem pridobilo na svoji vrednosti. Med poljsko in francosko komisijo je že dogovor, da bosta dve delegaciji sociologov obeh narodov na skorajšnjem sestanku v Parizu ali Varšavi prediskutirali osnovna vprašanja sociologije in družbenih ved. Morda ne bo nezanimivo, da so nam Poljaki predlagali podobno bilateralno sodelovanje med jugoslovanskimi in poljskimi sociologi, in to z izrecnim poudarkom, da bi bil sestanek v Beogradu, zato da bi poljski sociologi lahko nekatere pridobitve našega socialističnega razvoja lahko preverili na-samem tleh. Neodvno ena izmed praktično najvažnejših vprašanih je tudi sodelovanje mladine z UNESCO in UNESCO z mladino; v tem oziru je bilo sprejetih več zelo

koristnih resolucij, ki vse dajejo pobudo za čim uspešneše razvijanje splošno evropskega duha med dorasajočo mladino in ki opozarjajo na razne možnosti za organiziranje izmenjave mladine, zlasti študentov in delavcev najrazličnejših obiskov, ki bi pospeševali kulturno spoznavanje in s tem mir med narodi.«

Da bi bile generalije iz Aixa popolne: kongres je zasedal pod gostoljubno streho tamkašnjestare univerze v moderni stavbi; francoski predstavniki so priredili vrsto sprejemov; bilo je več kulturnih prireditev; tuje udeležence pa so razen tega še popeljali s posebnimi strokovnim vodstvom v bližnje pokrajino, kjer je nekod delal inštitut za provenancijsko-sve-tožbi in barvah Paul Cézanne. In kdo bi bil boljši ambasador francoske kulture in posrednik med narodi v jeziku, ki ga razumejo vsi!

Prvi jugoslovanski knjižni sejem

Društvo založniških podjetij Jugoslavije pripravlja prvi jugoslovanski knjižni sejem, ki bo od 3. do 7. novembra v Zagrebu. Jugoslovanski knjižni sejem, ki bi poleg komercialnega imel tudi kulturno-manifestacijski značaj, naj bi postal vsakoletna jesenska manifestacija jugoslovanske založniške dejavnosti.

K prvemu jugoslovanskemu knjižnemu sejmu so se pripravila doma vsa večja založniška podjetja in ustanove, saj je do sedaj prijateljstvo že okrog 60 razstavljalcev. Knjižni sejem bo v paviljonu C in v koncertni dvorani Zagrebskega velesejma.

Založniška podjetja in ustanove bodo za sejem predložila vse svoje povojne izdaje, ki se niso razprodane. Posebna komisija pa bo sestavila dokončen izbor knjig, ki bodo razstavljene na knjižnem sejmu. Preglednost bo omogočal katalog vseh povojnih izdaj jugoslovanskih založb. V želji, da bi prvi jugoslovanski knjižni sejem omogočil čim večjo popularizacijo knjig, predvidevajo organizatorji sejm poseben popust za na sejm prodane knjige.

Knjižni sejem pa naj bi tudi zblížal avtorje in obiskovalce, oziroma bralce knjig. Zato bodo sejem obiskovali tudi naši književniki, v sejemskih dneh pa bodo privrženi tudi literarni večeri, na katerih se bodo pisatelji razgovarjali s poslušalci.

Po podelitvi nagrade tiskali jubilejno izdajo njegovih del. Nagrado za življenjsko literarno in znanstveno delo bi suvečano podelili na akademiji ob vsakoletnem zaključku sejma. Nagradjenemu književniku bi Zveza založniških podjetij in ustanov Jugoslavije ter Zveza književnikov Jugoslavije podelili diplomu. Jubilejne izdaje nagradencev pa bi prišle na knjižni trg na dan suvečane akademije, natiskane v srbsko-hrvatskem, slovenskem in makedonskem jeziku.

Pred začetkom sejma bo Zveza založniških podjetij in ustanov Jugoslavije priredila v vseh republiških centrih razen v Zagrebu reprezentančne literarne večere splošno jugoslovanskega značaja. V Zagrebu pa bodo tudi literarni večeri v času knjižnega sejma.

Zveza založniških podjetij bo na knjižni sejem predvidoma povabila tudi nekoliko inozemskih založnikov in književnikov, ki naj bi popularizirali naše knjige v inozemstvu in navezali stike z našimi založniškimi podjetji in književniki.

NOVE KNJIGE

Miško Kranjec: ZEMLJA SE Z NAMI PREMIKA. Roman. Ljubljana, Slovenski knjižni zavod, 1956.

Vladimir K. Arsenjev: V SI-BIŠKI TAIGI. Prevadel Josip Zupančič. Ljubljana, Slovenski knjižni zavod, 1956. Nova ljudska knjižnica.

Mamin Sibirjak: MILLJONI PRI-VALOV. Roman. Prevadel Severin Sali. Ljubljana, Državna založba Slovenije, 1956.

GLEBALSKI LIST Opere ENG v Ljubljani. Baletni večer: Ljubzen in pravda. Plesalec v sploh, Lepa Vida. Ljubljana, 1955-56, št. 6.

PLANINSKI VESTNIK. Glasilo Planinske zveze Slovenije. Ljubljana, 1956, letnik XII, št. 6. PTT ZBORNIK. Strokovni list podjetja za poštni, telegrafski in telefonski promet v Ljubljani. Ljubljana, 1956, leto X, št. 3. PREGLED. Časopis za družbene na pitanja. Izdaja Novinsko-izdavaško podjetje »Oslobojenje«, Sarajevo, 1956, god. VII, knj. 2, broj 3-4.

IN REVIE

Toma Rosandić: Studija barfiste

NAJDIHOJCA

Bili smo na morju

Ze dolgo časa sem si želel, da bi šel na morje. Toda do letos ni bilo take prilike, sedaj pa mi je to presencenje pripravila »Tehnika«.

V nedeljo 27. maja smo se nekateri ljubljanski pionirji zbrali na kolodvoru. Odpeljali smo se z motornim vlakom, ki nas je z veliko hitrostjo odpeljal proti Reki. Sedeli smo na udobnih sedežih in gledali skozi okna lepo pokrajino z rekami, gozdovi in visokimi planinami v ozadju.

Na potj smo se ustavili v Pivki. Ogledali smo si transformatorsko postajo, ki spreminja napetost elektrike od 50.000 voltov na 3000 voltov in jo nato pošilja v vode električnega vlaka.

Ko smo prišli na Reko, smo si lahko ogledali ladjedelnico. Videli smo različne stroje za ravnanje in varjenje železa in veliko drugih strojev. Pokazali so nam tudi ladjo, ki jo naši inženirji in delavci delajo za Švico. V luki pa smo videli našo veliko ladjo »Partizanko«. Ogledali smo si tudi motorne čolne in jadrnice. Obiskali smo grob neznanega junaka in tudi fotografirali smo se. Še veliko lepega in zanimivega sem videl na izletu.

Bilo je zelo lepo in vesel sem, da sem bil na Reki. Ko sem doma staršem pripovedoval o vsem, kar sem videl in doživel, so rekli, da oni v svoji mladosti česa takega niso nikoli doživeli. Tako skrb posveča mladini samo naša socialistična država.

Napisal ILAR BOJAN,

učence IV. a razreda osnovne šole Ljubljana-Jarše.

Rep ali življenje!

Ali ste že kdaj skušali ujeti martinčka? Živega, okretnega martinčka, ki se je sončil na kaki skali ali se smukal po na kaki podrti zidu? Kajne, kako urne živalce so to in kako težavno jih je ujeti! Pri tem pa se vam je rado tudi pripetilo nekaj, pripetilo pravzaprav martinčku, ne vam: hopti ste ga pokrili z dlanjo in ko se vam je zdelo, da ga že imate, vam je martinček le ušel. Ojoj, med prsti vam je pustil odtrgan — svoj lastni rep!

Ko ste maleda invalida potem zagledali med kamenjem, kako beži, tam, kjer je imel prej gibčni, dolgi rep, pa ima le še krnavo rano, se vam je revež gotovo zasmilil v dno srca. Sram vas je postalo, da ste ga pohabili. Nemara ste si celo očitali, da bo kuščarček sedaj zaradi vas vse življenje ostal brez repa, ali pa, da bo nemara poginil zaradi prizadejane rane. Toda k sreči ni tako hudo, kot kaže na prvi pogled. Sicer res ni bilo lepo od vas, da ste preganjali martinčka, ki je ljubka in jako koristna živalca, ni pa se vam treba bati,

da bi pohabljenček sedaj poginil zaradi odtrganega repa. Živalca bo prav kmalu spet okrevala, pa ne samo to: tudi nov rep bo kmalu spet imela! Staroga pa je martinček rade volje sam žrtvoval, samo da ga prej ne bi ujeli.

Kadar sovražnik popade martinčka za rep, si ga ta s sunkovitimi gibi sam naglo odtrga, da tako uide nevarnosti. Ta svojevrstni način samobrambe, pri katerem napadatelj sam sebe pohabi, samo da se reši, imenujejo v znanosti avtotomija. Pohabljen žival pa bi potem seveda le stežka prenašala izgubo celega dela telesa, če ji ne bi tudi pri tem priskočila na pomoč narava. Pri nekaterih niže razvitih vrstah živali in tudi pri martinčkih opazimo, da jim lahko na novo zraste kar cel del telesa, potem ko ga nesrečno izgubijo. Tej posebnosti pravijo znanstveniki s tujko reparativna regeneracija, po domače pa bi jo lahko imenovali obnavljanje samega sebe. Pojav povzroči posebno hitro rastoče celice teles teh živali, ki ne le hitro zacelijo tudi najhujše rane, ampak kmalu obnovijo odtrgani ud. Na novo zrasti del telesa je sicer vedno nekoliko manjši od starega, je pa prav tako gibčen in enako dobro opravlja vse življenjske naloge, kot jih je prejšnji.

Kdor zna dobro opazovati živo naravo okoli sebe, bo med martinčki prav kmalu odkril take »ozdravljene invalide«. Kadar boste kje zagledali martinčka, ki ima precej krajši rep od drugih, lahko zagotovo rečete, da ga nima še dolgo: nedavno tega mu je šlo za kožo in za ceno lastnega repa si je morda rešil življenje. Če pa vam bo uspelo ogledati si takega martinčka prav ob blizu, boste lahko še bolje opazili, da ima res nov rep. Natanko boste lahko razločili, kako se rožene luske, ki je z njimi pokrito vse njegovo telo, ob začetku novega repa nekako zmedejo, od tam dalje pa niso več tako lepo urejene kot drugod.

Morda boste imeli srečo tudi vi in boste nekdo zalezli martinčka, ki bo imel kar dva repa hkrati! To boste pogledali! Toda vedite, da je bil tudi tak martinček nekdo pohabljen. No, če je bil takrat povsem ob stari rep in sta mu potem namesto enega zrasta kar dva nova, je to redka igra narave. Našli so že tudi take, ki so imeli kar tri ali celo še več novih repov hkrati! Včasih pa se zgodi, da martinčka kdo samo rani, recimo s kamnom, ki ga vrže vanj, in se mu stari, na pol odbiti rep še drži kože. Če martinček takrat srečno uide nevarnosti, mu iz rane sicer prav tako začne rasti nov rep, pa tudi stari mu medtem ne odpade, ampak se spet zarasa. In tako nastane martinček, ki ima nenadoma kar dva repa! Vendar je tudi pri takih martinčkih na novo zrasti rep vedno nekoliko krajši od starega, zaraslega, in tako tudi te zlahka razločimo od onih, ki se je z njim poigrala narava sama.

UGANKE

Fotuje in sedi, z rokami se drži, z nogami pa vrta in včasih pozvonči.

Kavboj in ščurki

Mali hoče biti pravcati kavboj, hoče se boriti s ščurki še nočoj. Soba je prejira, postelja je grič, tu lahko razbija, žene bojni krič. Slamnik pokrivalo čudno je zares, staro računalo pa je samokres. Le konjica nima: metla ni za to, saj ji je od dima

kar takoj slabo. Vrč je preneroden, večkrat ga je strah, stol pa ni še goden, ker je slab v nogah. Kaj pa muca Mika, muca iz blaga? Resda ni velika, teči pa le zna. — Muco jezdi, z žganci baše se grede, ščurki — Indijanci so se razbeže. »E, to ste junaki, da vas le ni sram! Dobro, če ste taki, grem še jaz drugam.« In odjezdi k mami, hrabro kot kavboj, v pisani pižami, z muco pod seboj. — Napisal Frani Puntar

VELIKA REKA

Mimi Malenšek

Beli orlič je upal, da bo oče vzel s seboj, toda Metacomet je trdil, da bi bil deček samo v napoto. Zato je moral ostati doma pri ženskah, starih, ki jim je skrnina zmalčila ude, in otrocih. To je bilo zanj veliko ponižanje, a očetovi volji se je moral ukloniti. Sicer pa bojni pohod ni trajal dolgo; bojevnikki so se vrnili že naslednji dan, obloženi s plenom. In priredili velike bojne plesne. Beli orlič se je pridružil gruči, v kateri je sedel Peta kuta s svojimi sinovi. Brzonogi in Blisk. Z odprtimi usti je poslušal, ko je Peta kuta pripovedoval, kako so sredi dneva vrdli v Swanzeey, ravno v času, ko so belci molili svojega boga. Boja skoraj ni bilo; belci naseljenci so bili preveč zbegani, da bi mislili na obrambo. Šele proti koncu so močje posegli po puškah in ko se je začelo streljanje, so se Indijanci morali umakniti. Pred odhodom pa so še zažgali obrambne forte. Težko, če je od lesenega mesta kaj ostalo.

Wampanoqui so se veselili pomeni pridobljenega plena. Pokanokett se nikoli ni videl toliko pisanih odev, modrih sukničev, progastih plaščev, nakita in drugih predmetov, ki so jih imeli belci. Celo nekaj pušk dolgocevk in samopalov je postalo vojni plen. Nekateri Indijanci so našli v hišah sodče ognjene vode in začeli popivati. Tisti ob umiku niso mogli z drugimi in plemu je vedelo, da so izgubljeni. Toda v zmagoslavju so pozabili nanje, nihče jih ni niti omenjal.

Zdelo se je, da bo vojna z belci potekala lahko — vsaj bojevnikki so govorili tako. Preskusili smo ostrine svojih tomahavkov na belih glavah in posej bodo vedeli, da rdeči mož vrača dobro za dobro in hudo za hudo, za govorili pri vseh ognjih v Pokanokettu. Vsi so bili veseli, navdušenje je prekipevalo, edini Metacomet ni bil videti zadovoljen.

Beli orlič je mimogrede ujel njegov pomenek z rodovnimi

Wampanoqui so zapuščali Pokanokett. Beli orlič je odhajal z drugimi vred. Zalostno se je oziral na domači wigwam. Misli je na topla ognjišča, ob katerem je posedal pozimi in se igral s psi, na brbotajoči kotel, iz katerega je slišil vonj po losovem mesu, na družinski totem — cvetočo magnolijo — na kot prednikov, kjer je visela dolga vrsta skalpov, nanizanih na vrvice, na topla ležišča pod bivoliimi in medvedjimi kožami. Vse to bo kmalu postalo plen belih tučev. Prav vse, tudi njegovi lepi mokasini, ki mu jih je mati podarila na praznik koruzne žetve, velike izvezene torbe in preproge na stenah — nihče ni znal tako lepo vezli kot Črna prepelica — dolga vrsta umetno opletenih koškov in kosar, pisane sukne in odeje, ki jih je dobil še ded Massasoit od belcev v zahvalo, ker jim je dal zemlje za naselitev, in vse tiste lepe reči, ki jih je oče nanosil domov kot bojni plen v času bojnih pohodov na krute in zvičajne Irokeze. S seboj so vzeli samo stvari, ki jih niso mogli pogrešati: nekaj oreh, malo hrane, nakit in vse orožje, tudi tisti dve puški, ki sta viseli v wigwamu. Beli orlič je zaloval za svojim domom, toda bila je vojna in zato je moral biti trd kakor drugi, kakor njegov oče.

Pot je bila dolga in naporna in vsi izmučeni so se ustavili na velikem močvirnatem otoku. Tu so bili dokaj varni, saj belci niso poznali skrivnih stez, ki so vodile z otoka v prejšjo in po kateri bi se mogli umakniti, če bi jim pretela nevarnost. Postavili so si šotore iz bivolijskih kož in poizvedniki so vsi noč in dan pazili, če se ne bližajo belci. Ko se je indijansko poletje prevesilo v jesen in je javor kar čez noč začel dobivati rdečkasto zlato barvo, so belci res prišli. Začeli so oblegati močvirni otok. Bilo jih je mnogo in Beli orlič, ki je vsak dan hodil na poizvedbe z Brzonogim ali Bliskom, je videl, da so oblebeni v modre jopiče ali v pisane suknje, da imajo puške, ki so se jih Indijanci najbolj bali, nekateri pa tudi seženi dolge ravne ali krive nože za pasom. Brzonogi mu je povedal, da tem nožem pravijo sablje in da so mnogo bolj nevarni kot indijanski noži, s tomahavkom se pa le ne morejo kosati. Velika vojska belcev si je prizadevala, da bi opasala močvirje okrog in okrog. Brzonogi je dognal, da čakajo samo še čolnov, potem bodo udarili.

Belci potekala lahko — vsaj bojevnikki so govorili tako. Preskusili smo ostrine svojih tomahavkov na belih glavah in posej bodo vedeli, da rdeči mož vrača dobro za dobro in hudo za hudo, za govorili pri vseh ognjih v Pokanokettu. Vsi so bili veseli, navdušenje je prekipevalo, edini Metacomet ni bil videti zadovoljen.

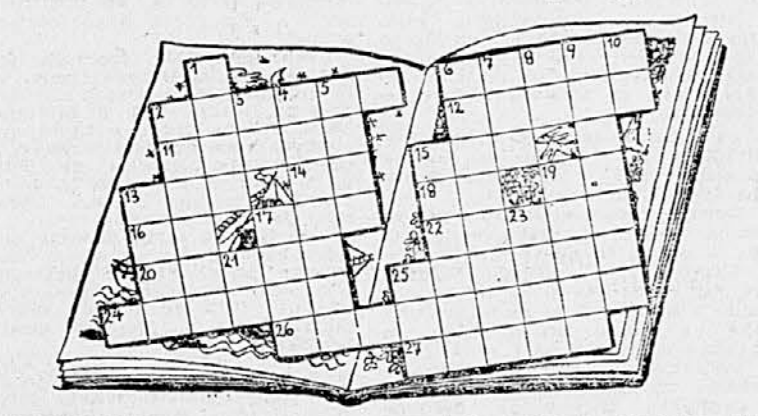

Češnje

Pa smo le dočakali češnje! Prave češnje, tiste velike, rdeče in sočne. Saj smo se veselili tudi prvih, toda kaj bi z njimi, ko so jih bile same koščice in ni bilo kaj ugrizniti. Te so pa nekaj čisto drugega. Ze rdeče so tako lepo, da se kar same ponujajo. In kako so dobre! Najboljše pa so tiste, ki romajo v želedeke naravnost z veje. Ninica to dobro ve. Najbrž je prav zaradi tega tako težko čakala, da bo šla k stricu na obisk. Stric ima na vrtu veliko češnje in, kadar češnje dozore, si jih sme Ninica sama nabrati in se najestj sladkih češenj, kolikor je je volja.

Včeraj pa je Ninica le obiskala strica. Ta je kar takoj uganil, zakaj ga je prišla nečakinja obiskat. Odpeljal jo je na vrt in jo dvignil od prvih vej, saj Ninica ni mogla dočakati, da bi ji pristonil lestev. Za prvo silo si je nabrala majhen šopek in tudi na uhančke ni pozabila. Potem pa, ko je stric prinesel lestev, jih je nabrala še polno košarico, saj jih mora tudi mamicca nekaj dobiti.

Križanka „Knjiga“

VODORAVNO: 2. Obrutek na prstu, 6. kraj na Gorenjskem, znan po izdelovanju žebijev, 11. vrsta šuma, 12. gora v Julijskih Alpah (2801 m), 13. izdelek k. parja, 14. osebni zaimek, 15. kratica za nar.-osv. borbo, 16. predlog, 17. lošč, 18. glavni števnik, 19. kazalni zaimek, 20. maško ime, 22. del oblačila, 24. prizadejati rano, 25. vrsta zelenjave (množ.), 26. prizadet po škodi, 27. naležili, va bolezen. NAVPIČNO: 1. Vrela voda, 2. nasprotno od poreden, 3. kratica za Slovenski pravopis, 4. prijatelj, kolega, 5. očka, 6. kdor se ukvarja s kreno, loglo (= časovni red), 7. otok v Jadrnu, 8. okrajšava za oziroma, 9. nasprotno od raven, odstopajoč od ravnine, 10. 100 m², 11. kup; vrh na Pohorju; v nji nastaja oglej, 13. neokreten človek (množina), 17. časovno obdobje. pripadnik azijskega ljudstva, 21. osebni zaimek, 23. vsakdanja piščica pri zajtrku, 25. začimba, ki jo gobivajo iz morja in v rud. nikli. REŠITVE Vodoravno: 1. PS (most scriptum = priplis), 2. ol. 4. sto, 5. slov., 6. laket, 8. kabina, 9. OLO, 10. et, 11. ko, 12. Ac, 13. omot, 15. NN, 16. ne, 17. sin, 18. pot, 20. aro, 21. kol, 22. ali. Navpično: 1. Potoki, 2. Slo. venci, 4. slabo, 5. slalom, 7. tat, 8. kelson, 12. Atene, 14. oni, 15. napaka, 17. stoli, 19. okoli. (R. G.)

Šolska klop pripoveduje

V lepem pomladanskem jutru sem stopala proti gimnazij. Kmalu sem prišla v razred in pristopila k prijateljicam, ki so bile tih zbrane okrog klopi. V tihini sem zaslišala šum, in ko sem prisluhnila, sem zaslišala, kako nekaj klop pripoveduje:

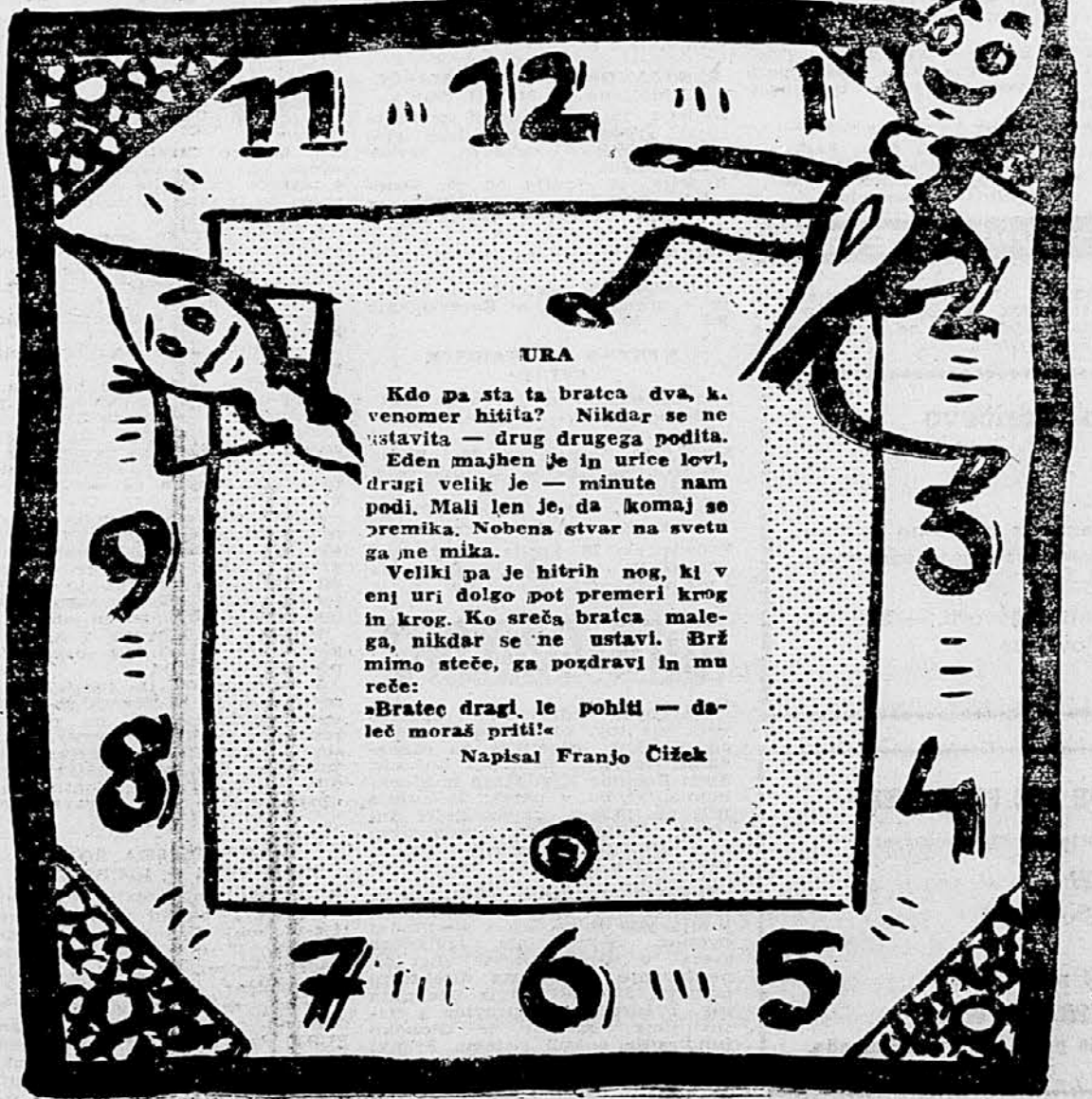
»Bila sem majhna smrečica in gospodar ni hotel počakati, da bi zrastle v veliko, lepo smreko. Posekal me je in potem so naredili iz mene klop. Tako sem prišla v ta razred. Tukaj stojim že dolga leta in, na menj sede različni otroci. Dobro se spominjam, kako je v letih vojne učil v tem razredu hud učitelj. Bil je preveč tak, kakor čitajo sedaj otroci o hudobnem učitelju Kapusu, še nekoliko hujši. Jaj, kako je pretelal otroke, če manj je ceno. Postala sem čisto izmučena in postarala — sem se. Šele sedaj na stara leta lahko malo uživam, a ne dosti. Po menj pišejo in me kvantjo. Vsek dan pričakujem, da me odnesejo na podstrešje, kjer bom užila pokoj.«

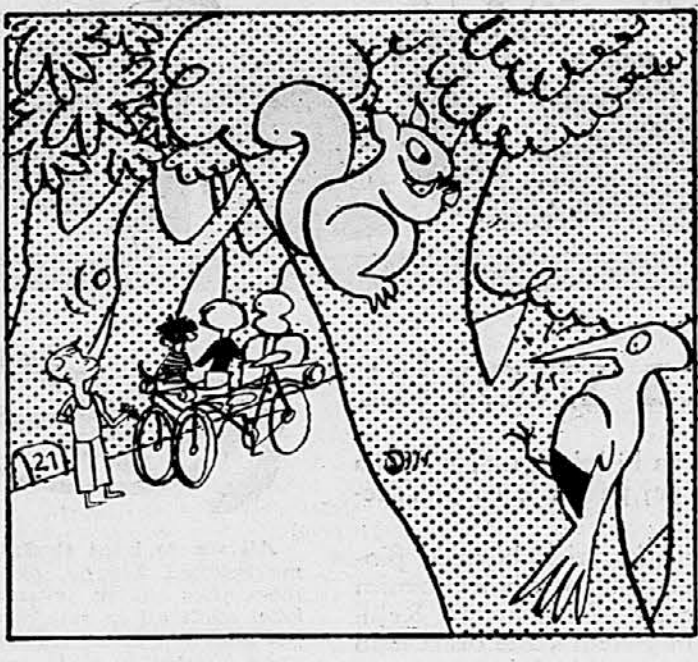
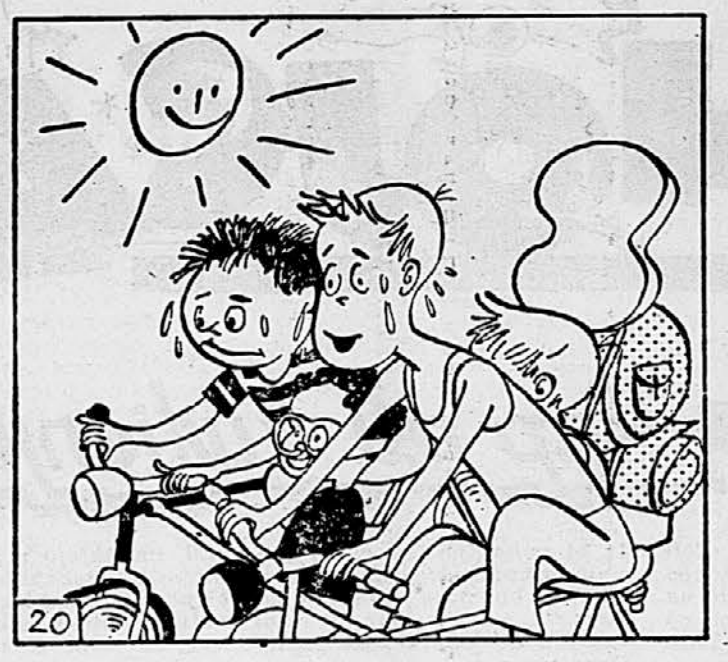
Tako je pripovedovala stara klop. Šele sedaj sem vedela, zakaj so bile moje prijateljice tihe in zamišljene. Poslušale so zgodbo stare klopi.

UGANKE

Tole fantič mi povej: čitas ga nazaj, naprej, in je dober za pod zob, on ostane pa le —

(Bob) V zemlji živel je od lana, zdaj pa se s krompirjem hrani; silno hitro se množi, mnogo škode naredi. (Kotoredki hrošč)

— Nujno moram govoriti z urednikom oddaje jutranja telovadba.

19 Vestelje do taborjenja jim ni splahnelo. Samo zavedali so se, da bodo morali biti pogumni, saj bo treba na potovanju premagati marsikatero težavo in oviro. Nekaj dni so se vztrajno učili voziti v enem tednu so postali že pravi strokovnjaki za vožnjo s štirikolesom. Končno so dočkali veselje dan odhoda, postovili so se od staršev in si nervozno stisnili roke za srečno pot. Billi so obloženi z nabrniki, sledil pa jim je njihov Črt.

20 Najprej so se peljali po lepi asfaltirani cesti mimo polj, travnikov in gozdov. Sonce se je dvignilo že precej visoko in jih grelo s svojimi toplimi žarki. Ko so se že precej časa vozili, so sklenili, da bodo v najbližjem senenem gozdičku nekoliko počakali in se odpočiji.

21 V gosto zaraščenem gozdičku so se naši izletniki ustavili na zeleni trati poleg ceste. Stopili so s štirikolesa in ga brezskrbno zapeljali na rob gozda. Na koleca so pustili tudi vse priljage nezavarovano. Ni čudno, da so bili tako brez skrbi, saj so bili prvi na takem potovanju in niso mogli vedeti, kaj vse se jim lahko pripeti.

DNEVNE VESTI

KOLENDAR
Nedelja, 17. junija: Gorazd.

Danes se spominjamo skladatelja Franca Starma, ki se je rodil 17. junija 1912 v Pivki na Krasi, leta 1943 pa padel v boju z okupatorji. Starum je izšel iz šole Slavka Osterca. Oprljal se je v ustvarjalnih delih na konstruktivistični glasbeni izraz, a se mu je v nekaterih zadnjih skladbah presenetljivo odgnal, zlasti v istoimenski simfoniji. Njegovi materijalni padlega partizana. Pisal je tudi mladinske skladbe, posebno pomembna pa je njegov prispevek glasbenemu zakladu iz narodnoosvobodilne borbe.

Na Akademiji za glasbo, oddelku za kompozicijo in dirigiranje je diplomiral Marko Zigon. Cestitamo!

Na Tehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, na oddelku za kemijo je diplomiral Bogdan Trlep iz Ljubljane. Cestitajo prijatelji!

Včeraj sta se poročila v Ljubljani Marta Zabužek, uslužbenka Narodne banke v Ljubljani in Marjan Osolnik, uslužbenec Sekretariata za znanje zadeve. — Cestitamo!

Zdravniška dežurna služba Poklinike v Ljubljani (za nužne primere), Miklošičeva cesta 20. soba št. 7, telefon 23-031.

Dnevna dežurna služba samo za nužne obiske na domu vsak dan od 8 do 12 in od 17 do 19 ure.

Vsakoedevna nočna dežurna služba od 20 do 6 za nužno pomoč in ordinacijo in za nužne obiske na domu, ob nedeljah in praznikih pa tudi od 7 do 20 ure.

MARIBOR

Nedelja, 17. junija.
Dežurna lekarna: Meljce, Meljška cesta 2.

NARODNO GLEDALIŠČE
Ob 20: Giordano Andre Chenier, Izven.

RADIO
6.00 do 11.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 11.00 do 11.20 Odgoda mednarodni; 11.30 do 11.45 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 11.45 do 15.00 Zeleni ste — poslušajte! 15.00 do 23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

UMETNOSTNA GALERIJA
Ob 11. dopolne slavnostna otvoritev Razstave holandskega grafika Toono Wegnerja v spodnjih prostorih galerije. Razstavljenih je 47 risb in grafik.

KINO
Ptuj: ameriški barvni film »Ujetnik dvorca Zenda«.

CELJE
Zdravniška dežurna služba: dr. Jože Fišer, Gregorčičeva 7.

Kmetijsko gospodarstvo Kidričevo
RAZPISUJE MESTO RACUNOVODJE
POGOJI: srednješolska izobrazba z večletno prakso v računovodskih poslih. — Prednost imajo kmetijski knjigovodje.

OBRTNO KOVINSKO PODJETJE LOZ PRI BAKEKU
prodaja ali zamenja naslednje elektromotorje:

- 1. RADE KONCAR, 220/380 W**
zvezda trikot, 950 o/min. 50 per/S, 15 kv
- 2. AEG UNION, 220/380 W**
zvezda trikot, 960 o/min. 50 per/S, 15 kv
- 3. SIEMENS SCHUCKART, 220/380 W**
zvezda trikot, 1450 o/min. 50 per/S, 14 kv, 2 komada.

Teljnt BEL ROZNO MLEKO dobi v vseh parfumerijah. Za dvojnjo nego nepogreljivo, odlično parfimirano in zelo izdatno je ROZNO MLEKO.

UPORABLJAJTE TUDI VI
Pour Voas
KLINICNO PREIZKUŠENO KREMO!

Vaše lica čistite s PERKUTOL čistilno kremo ter negujte s polnomastno hranilno Perkutol Orange kremo.

K SOBODNI STANOVANJSKI KULTURI SPADAJO GO-KO

Imate pege? Potem tudi vi, poškodovane površine? Imate neprijetne, zagotavljeni Dobi se v drogerijah.

GLEDALIŠČE

DRAMA LJUBLJANA
Nedelja, 17. junija ob 20: Hudnik: Kult mrtvih. Bralno gledališče. Premiera. Krstina predstava. — Izven in za podzemlje.
Ponedeljek, 18. junija ob 20: Giraudoux: Norica iz Chailotta. — Abonma K.
Torek, 19. junija ob 20: Giraudoux: Norica iz Chailotta. — Abonma E.
Sreda, 20. junija ob 20: Giraudoux: Norica iz Chailotta. — Abonma T.
Četrtek, 21. junija: Zaprt.
Petek, 22. junija ob 17: Javni razgovor z obiskovalci.
Sobota, 23. junija ob 20: Wilder: Naše mesto. Izven in za podzemlje.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaja
Nedelja, 17. junija ob 20: Skvarčin: Tujete dete. Izven.
Ponedeljek, 17. junija ob 20: A. Salacrou: Življenje ni resno. — Abonma GSS. Vstopnice so tudi v prodaji. Zadržni.
Torek, 18. junija ob 19:30: Skvarčin: Tujete dete. Abonma red Torke popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.
Ob 20: Skvarčin: Tujete dete. — Abonma red Torke večerni. — Vstopnice so tudi v prodaji.
Sreda, 19. junija ob 20: Skvarčin: Tujete dete. Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA — Mestni dom
Nedelja, 17. junija ob 19:30: Pinžgar: Divji lovec. ljudska igra. Popoldanska predstava. Izven. Zadržni.
Nedelja, 17. junija ob 20: Senec: Logarji. In ljubezen — veselilna večerna predstava. — Izven. Zadržni.
Ker pri zadnjem uprizoritvi »Divjega lovca« mnogo obiskovalcev ni dobilo več vstopnic, jih kupite že v predprodaji. — Rezerviranje tel. št. 32-860.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE
Ponedeljek, 18. junija ob 20: Eliot: »Osebnost jankice«. — Gostovanje v Zalcu.
Sreda, 20. junija ob 20: Eliot: »Osebnost jankice«. — Gostovanje v Vojnici.
Sobota, 23. junija ob 20: Potrč-Grün: »Zločin«. Premiera. Izven.
Ponedeljek, 25. junija ob 20: Potrč-Grün: »Zločin«. — Gostovanje v Zalcu.

PREDAVANJA
Slovensko zdravniško društvo vabi vse tov. zdravnike in medicince višjih semestrov na predavanje slovenskega radiologa doc. dr. Svan Rolanda Kjellberga iz Stockholma, ki bo v petek, 23. junija ob 19.30, predavalnici Interni klinike. Tema predavanja: »Angiografija pri otrocih. Predavanje bo v nemškem jeziku. P

INDUSTRIJSKA SOLA LJUTOSTROJ — LJUBLJANA
bo od 18. junija dalje vpisovala učence v I. razred za šolsko leto 1956/57 vsak dan (razred nedelje) od 8 do 12 ure s poklicem: Iivar. modelni mizar, strugar in strojni ključavničar.

Vpisuje se lahko vsi telesno in duševno sposobni državljani FLRJ stari od 14 do 16 let. Prednost v vpisu imajo kandidati s do vršeno nižjo gimnazijo in ob lastnih pogojih partizanske šole. Vsi kandidati bodo pred dokončano sprejeto: (splošno) predizkušnja — opravljalci bodo preizkušnja iz slov. jezika, matematike in prostorskega risanja in zdravniške pregledani.

V času šolanja, ki traja tri leta, preden učenci denarne nagrade po doseženem učnem uspehu in sicer od 1.500 do 3.500 din mesečno. Učenci živijo pri dobrih domačinih. Vzdruževalina v internatu znaša 4000 din mesečno.

Vse ostale informacije lahko dobiti pisмено od uprave šole ali telefonično na št. 21-810 do 819 interno 417.

UPRAVA NIŽJE STROKOVNE VITARNISKE OLEPŠEVALNE STROKE V LJUBLJANI
razpisuje vpis v nov letnik, ki se prvič odpre 1. septembra 1956. Šola deluje pri Mestni vrtinariji v Ljubljani s šolskimi prostori v Tivoljskem gradu, Pod Turnom 3. Šola je dvoletna, s rednim ponedeljskim časom in z rednim vsakodnevним praktičnim delom, ki se vrši v vseh obratih Mestne vrtinarije, to je v vrtni, rastlinjaki, sadovnjaku in izvenih nasadih. Z dovršenim dvoletnim šolanjem in zaključnim izpitom si pridobijo učence stopnjo kvalificiranega vrtinarja kar ga usposablja za vodno delo potrebne kmetijske dejavnosti (javni nasadi) in za druga vrtinarska.

RAZPIS
V elektriki osebno bodo sprejeti mladinci, ki so dovršili najmanj 5 razredov osnovne šole, ki bodo v letošnjem koledarskem letu dopolnili 15 let, ki so duševno zdravi, telesno dobro razviti in sposobni za rudarski poklic kar bo pri sprejemu ugotovili šolski zdravnik.

Slovensko kemijsko društvo vabi kemike in metalurge na predavanje dr. K. Torkarja, docenta Inštituta za anorgansko in fizikalno kemijo tehnične visoke šole, Grad na Savinju »Fermagnetske merilne metode v metalurgiji praškov«. Predavanje bo v torek, dne 19. junija ob 18. uri v predavalnici Kemičnega inštituta »Boris Kidričica«, Hajdrihova ul. 19.

KONCERT mešanega pevskega zbora SKUDA »Tine Rožanc« bo v torek, dne 19. junija za Bežigradom ob 20. uri v KINU SOČA. Zbor bo izvajal umetne in narodne pesmi. Prodaja vstopnic v kino blagajni ured pred pričetkom. Ljubitelji zborovske glasbe vjdno vabljeno.

Orkester Slovenske filharmonije soduje pri gostovanju Opere na Holandskem in v Parizu od 14. t. m. do 2. julija. Zato v tem času ne bo nobenega simfonijske koncerta. Istočasno v Ljubljani bodo izvedli koncerte zborovskega obnoveja da bo nastopila zadnja koncertna po razpisu, ki iz objektivnih razlogov doslej ni bil izvedljiv. Slovenska filharmonija tudi obnoveja koncertno orkester »Ljubljanskega festivala«, simfonični koncert pod vodstvom dirigenta Sana Hubada dne 16. julija, na katerem bosta izvajali »Prokofjeva« in »Dvojakova« Peta simfonija. Koncert bo v primeru slabega vremena ob 20.30 v predvorju v Krizankah v pravnoru slobnega vremena ob 19.30 preden na 19. julij v predvorju, odnosno v dvorani Slovenske filharmonije. Če bi tudi 19. VII. bilo vreme neugodno.

Za obisk koncerta v predvorju je potrebna posebna vstopnica (veljavna za oba datuma), ki jo bodo abonenti rumenega abonmaja brezplačno dvignili na blagajni Slovenske filharmonije. Prodaja vstopnic na koncertu obnoveja izkaznice in sicer v dnevi 18., 19. in 20. t. m. v času od 18. do 12 in 18. do 18. ure, oziroma v dnevi 14. in 15. t. m. od 12. do 18. ure, oziroma v dnevi 18. in 19. t. m. od 12. do 18. ure za abonente, ki bi bili sedaj zadržani.

INŠTITUT ZA ELEKTROVEZE sprejme v letu 1956/57 vajence naslednjih strok:
1. strugarjev,
2. strojna ključavničarja,
2. orodjarja,
2. galvanizerja,
1. rezkarja,
1. krepalca,
4. radiomehanike in
1. keramika.

Pogoj je, da imajo 4 razrede gimnazije, da so zdravi in da stanujejo v Ljubljani. Ponudbe vložite v personalni odtsek podjetja, Ljubljana, Linhartova 35.

UPRAVA NIŽJE STROKOVNE VITARNISKE OLEPŠEVALNE STROKE V LJUBLJANI
razpisuje vpis v nov letnik, ki se prvič odpre 1. septembra 1956. Šola deluje pri Mestni vrtinariji v Ljubljani s šolskimi prostori v Tivoljskem gradu, Pod Turnom 3. Šola je dvoletna, s rednim ponedeljskim časom in z rednim vsakodnevним praktičnim delom, ki se vrši v vseh obratih Mestne vrtinarije, to je v vrtni, rastlinjaki, sadovnjaku in izvenih nasadih. Z dovršenim dvoletnim šolanjem in zaključnim izpitom si pridobijo učence stopnjo kvalificiranega vrtinarja kar ga usposablja za vodno delo potrebne kmetijske dejavnosti (javni nasadi) in za druga vrtinarska.

RAZPIS
Industrijska rudarska šola v Trbovljah bo v šolsko leto 1956/57 sprejela v I. razred rudarskega oddelka 50 učencev. V I. razred elektro oddelka pa 15 učencev.

OBVESTILO
Vidarski odtsek bodo sprejeti mladinci, ki so dovršili najmanj 5 razredov osnovne šole, ki bodo v letošnjem koledarskem letu dopolnili 15 let, ki so duševno zdravi, telesno dobro razviti in sposobni za rudarski poklic kar bo pri sprejemu ugotovili šolski zdravnik.

V elektriki osebno bodo sprejeti učenci, ki so z uspehom dovršili 4 razrede gimnazije ali osemletko in ki so telesno in duševno zdravi. Mladinci, ki se žele vpisati v enega izmed navedenih oddelkov, morajo upravi šole predložiti:
1. prošnjo, kolkovano s 30 din.
2. zadnje šolsko spričevalo, z zadnjim izpisom iz matične rojstne knjige.
3. potrdilo o premoženjskem stanju.
4. potrdilo o stalnem bivanju.
5. zdravstveno knjižico, ali pa potrdilo od pristojnega Zavoda za socialno zavarovanje, da zdravstveno knjižico niso preleteli.

6. potrdilo o višini otroškega dodatka od Zavoda za soc. zavarovanje.
7. potrdilo o premoženjskem stanju staršev.
8. potrdilo o višini stipendije.

OBJAVA
Kuratorji študentskih domov in menz Univerze v Ljubljani objavljajo, da se morajo vsi dosežani abonenti — študentje Osrednje študentske menze v Ljubljani, ki ne stanujejo v študentskih domovih in se nameravajo tudi po I. IX. 1956 abonirati v OSM.

Prijavitelj pisмено Osrednji študentski menzi, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 najkasneje do 25. junija 1956.

Prijavi morajo priložiti:
1. potrdilo o položnih izpitih od imatriculacije dalje;
2. potrdilo o premoženjskem stanju staršev;
3. potrdilo o višini stipendije.

Rok prijave za študente — novice, ki se nameravajo v letošnjem študijskem letu vpisati na Univerzo ali na Akademijo pa je do 31. junija 1956.

Novinci morajo priložiti prijavi:
1. potrdilo o imovinskem stanju staršev;
2. priporočilo mladinske organizacije.
Vsi tisti, ki se ne bodo prijavili do zgoraj navedenih rokov, ne bodo deležni znižane cene in menzi, ki jo uživajo študentje. S

RAZPIS ZA SREDNJO TEHNIČNO AVTO-PROMETNO SOLO V ZAGREBU
V šolskem letu 1956/57 bodo sprejeti v I. razred učenci iz LR Slovenije. Šola ima transportno-odporniško smer, traja 4 leta, ima rang srednje popolne šole in daje poklic diplomirane prometnega tehnika, stroke cestnega prometa in spedičije. Učenci živijo pri dobrih domačinih. Vzdruževalina v internatu znaša 4000 din mesečno.

Vse ostale informacije lahko dobiti pisмено od uprave šole ali telefonično na št. 21-810 do 819 interno 417.

UPRAVA NIŽJE STROKOVNE VITARNISKE OLEPŠEVALNE STROKE V LJUBLJANI
razpisuje vpis v nov letnik, ki se prvič odpre 1. septembra 1956. Šola deluje pri Mestni vrtinariji v Ljubljani s šolskimi prostori v Tivoljskem gradu, Pod Turnom 3. Šola je dvoletna, s rednim ponedeljskim časom in z rednim vsakodnevним praktičnim delom, ki se vrši v vseh obratih Mestne vrtinarije, to je v vrtni, rastlinjaki, sadovnjaku in izvenih nasadih. Z dovršenim dvoletnim šolanjem in zaključnim izpitom si pridobijo učence stopnjo kvalificiranega vrtinarja kar ga usposablja za vodno delo potrebne kmetijske dejavnosti (javni nasadi) in za druga vrtinarska.

RAZPIS
Telegrafsko-telefonska šola v Ljubljani razpisuje sprejem učencev v I. razred industrijskih šol za šolsko leto 1956/57 in sicer: V Industrijski šoli v Ljubljani, oddelku za t. mehanike 30 učencev;
1. Industrijsko šolo oddelku za t. monterje 30 učencev. Kandidati ne smejo biti starejši od 17 let ter morajo imeti najmanj 4 razrede srednje šole ali potrdilo o premoženjskem stanju. Sprejemni izpiti bodo opravljeni v slovenskem in matematike po programu iz IV razreda gimnazije ali osemletke.

Kandidati, ki se žele vpisati v enega izmed navedenih šol morajo vložiti prošnjo na Upravo podjetja za PTT promet v Ljubljani in priložiti sledeče dokumente:
1. zadnje šolsko spričevalo,
2. rojstni list,
3. zdravniško potrdilo.

V prošnji morajo navesti v katero oddelko industrijske šole se žele vpisati socialno in premoženjsko stanje, kraj bivanja in poklic staršev. Če ne prihajajo neposredno iz šole pa morajo vložiti tudi delovni list, ki ga opravljajo od lastnega iz šole do vložitve prošnje.

Prošnje vložite do 1. julija 1956. O dnevi potrditve pismenega izpisa bodo kandidati obvesteni pisмено.

Šola ima internat, stroške vzdrževanja plačajo učenci sami, prejemajo pa v času šolanja mesečno nagrado, in sicer: v I. razredu po 2000 din, v II. razredu po 2500 din in III. razredu po 3000 din. Učencem oddelka za t. monterje določijo razredno razredno šolo za vzdrževanje v internatu šole. S

OBVESTILO VODSTVO VSEH ŠPANSKOIZOBRAZILSKIH IN STROKOVNIH SOL
Odbor za prosveto Zveznega izvršnega sveta je sklenil, da morajo republikanski organi za prosveto predpisati začetek in konec šolskega leta skladno z ven državo. Odbor za prosveto je tudi določil ustrezne datume.

V smislu sklepov Odbora za prosveto določa Sekretariat Sveta za šolsko leto 1956/57 z dnem 31. avgusta. Do tega dne morajo biti opravljeni vsi popravni in razredni izpiti. Začetek ter razpored popravnih, razrednih in drugih izpiti določijo ravnateljstva šol. Začetek izpiti ne sme biti določen na datum pred 24. avgustom.

Vpis učencev, sprejemni izpiti, diplomski ter maturski izpiti v jesenskem roku morajo biti zaključeni 1. septembra.

Začetek pouka za šolsko leto 1956/57 je na vseh šolah 5. septembra.

Ovajni sveti za prosveto oddajo prošnje za šolsko leto 1956/57 do 15. avgusta. Prošnje morajo vsebovati: 1. seznam učencev, ki bodo vpisani v šolsko leto 1956/57; 2. seznam učencev, ki bodo vpisani v šolsko leto 1956/57; 3. seznam učencev, ki bodo vpisani v šolsko leto 1956/57; 4. seznam učencev, ki bodo vpisani v šolsko leto 1956/57; 5. seznam učencev, ki bodo vpisani v šolsko leto 1956/57.

RAZPIS
Komisija za podeljevanje študentskega stipendija pri Občinskem ljudskem odboru Jesenice razpisuje na podlagi Statuta Temeljnega zakona o študentskih (Uradni list FLRJ št. 32-349/55) naslednje pogodbeno študentske št. za šolsko leto 1956/57: 7 študentov za učiteljske (zadnji letnik — možki), 2 študentov za vzgojiteljsko srednjo šolo, 1 študenta za VPS risanje — ročna dela, 1 študenta za VPS matematika — fizika.

RADIO
SPORED ZA NEDELJO
Poročila: 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.30 in 22.00.

6.00—7.00 Domače pesmi in na peti za prijetno nedeljsko jutro. 7.15 Reklame. 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva. 7.35 Mali ansambel. 8.30 in 8.40 Otroci. 8.45 predstava: Muzica pogmi sel (radijska igra po Grimmovih pravljicah). 8.45 »Nedeljsko jutro na val...« (spored domačih pesmi in napevov). 9.30 »Poročila«. 10.00 predstava: Olga Družina: Naš Bojan b) partizanske pesmi. 10.00 Nedeljski simfonični koncert. Gioacchino Rossini: Potovanje v Reims, avtorski. 10.30 »Poročila«. 10.45 za klavir in orkester št. 1 v Es-duru. Peter Iljič Čajkovski: Sesta simfonija »Patetična«. 11.15 Odgoda za Beneske Slovence. 11.35 Zabavne melodije. 12.00 Pogovor s poslušalci! 12.10 Opoldanski glasbeni spored. 13.15 Zabavna glasba, vne reklame. 13.30 Za našo vas. 14.15 Zeleni ste — poslušajte! 16.30 »Poročila«. 16.45 Glasbena medija. 17.00 Prenos mednarodne nogometne tekme Avstrija : Jugoslavija. 19.00 Zabavna glasba vmes rekama 19.30 »Poročila«. 20.00 Večerni operni koncert. 21.00 Sportna poročila. 21.15 Popevke in ritmi. 22.15—23.00 Nočni koncert. Milko Klemenčič, Priljudi, Arja in Filare. L. M. Škerjanec: Gazela. 22.15—23.00 UKV program: Plesna glasba. 23.00—24.00 Odgoda za tujino — na val 327.1 m. (Prenos iz Zagreba).

KINO

UNION: ameriški barvisti film »GOGG«. Predstava ob 16. in 21. v glavni vlogi: Richard Egan. Ob 10 matineja istega filma.

KOMUNEA: poljski film »POKOLJEN«. Predstava ob 16. in 21. v glavni vlogi: Ursula Modrzyńska.

SLOGA: premiera amer. filma »MOZ ZA VEŠE VEŠE«. Predstava ob 16. in 21. v glavni vlogi: Elsa Aguirre in Raul Martinez.

VIČ: mehiški film »MEHIKA V PESMI«. Predstava ob 16. in 21. v glavni vlogi: Elsa Aguirre in Raul Martinez.

SOČA: mehiški film »MEHIKA V PESMI«. Predstava ob 16. in 21. v glavni vlogi: Elsa Aguirre in Raul Martinez.

LETNI KINO »BEZGRAD«: amer. barvni film »GOGG«. Predstava ob 20.30.

Prodaja vstopnic samo ured pred izpisi. Predstava ob 16. in 21. v glavni vlogi: Elsa Aguirre in Raul Martinez.

DOM JLA: ameriški film »SUZNI PRETEKLOSTI« ob 20.30. — Prodaja vstopnic ured pred izpisi.

MILANSKI KINO LM — Kotelkova 8 predvaja za mladino angleški film »SKRIVNOSTI ROV« ob 8.30 in 10.30.

TRILJUBEZNIJE v glavni vlogi: Pier Angel, Kirk Douglas, Farley Granger, Leslie Caron, James Mason in Moira Shearer. Predstava ob 16. in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjičkrat.

VODNA ČRPALKA na električni pogon (4 atmosfere pritiska) pogodna naprava. Ogljed vsak dan med 8. in 12. ura pri Vlado Plešec, Ljubljana, Starj trg številka 21. 12422-4

ITALIJANSKO KOLO, moško - prodam. Friskovc št. 1. Ogljed v nedeljo od 15. ure dalje. 12421-4

NOVA OGRODJA za kavče prodam. Stegne 4, pri Celovškem št. 20. 12420-4

UGODNO PRADAM rabljenjo kuhinjsko kredenco in dvoletno omaro. Danica Rozman, Celovška 160-a. 12419-4

RADIO PHILIPS, veđi, močan glas primerer, tudi za roštniske obrate, prodam. Mestnj trg 13, III. nadst. Čuček. 12418-4

EL. KUH. naprava. Ponudbe v obliki Plovanost v ogl. odd. 12417-4

KLAVIR, čunajski, zaradi selitve po cenji prodam. Rožna dolina, Cesta V. št. 13. 12416-4

OPREMI AVTO - OPEL KADET, 1200 ccm, Zaloska 181, Moste. 12415-4

SUIJE SMRKOVE DESKE prodam. Primožič, gradbišče Dravelska 11. 12414-4

KOSNO VRTNEGA SENA prodam. Studentova 13, Zivci. 12413-4

TON BUKOVEGA OGLJA prodam. Cena po dogovoru. Kastelje Ivanka, Postavska 66. 12412-4

MOSKO KOLO, dobro ohranjeno, po cenji prodam. Pržajska 14, Dravljice, pri cerkvi. 12411-4

V KOMISIJSKO PRODAJO predvzamenem raznovrstnih strojev, koles, motorna vozila, kolesa, avtomobile, kamione, avtomobole itd. ter iste vskladiščno brezplačno do prodaje. Posređovalna pisarna, Lj., Tavčarjeva 1237-5

REGISTRIRNO BLAGAJNO »National« kupimo. Cene z opisom pod »Registrirna blagajna« v ogl. oddelku. 12415-4

SPORTNO KOLO, lepo, kupim. - Naslov v ogl. odd. 12390-5

BREZPOSTOPNI VARIATOR 1 m in 17,5, i max = 130, N = 4 KS. - kupimo. Ponudbe pošljite: »Savca«, tovarna gumijevih izdelkov, Kranj. 12382-5

STRUŽNICO, 1 m stružne dolžine z izvirno najmanj 30 mm. kupim. Ponudbe pod »Zaborno obratnja« v ogl. odd. 12381-5

PRIKOLICO na gumijastih kolesih za prenosno motorno brizgalno, nosilnosti 600 kg. kupim. Provojsko gasilsko društvo Temenica, Ponudbe pošljite na: Prostoletno gasilsko društvo Temenica, p. Sentvid pri Stični. 12374-4

ONPZ brivsko frizerske stroje - Ljubljana, Starj trg št. 20 - kupi rabljenjo pisalno mizo. 12416-5

PLAHO (platno) 3x4 ali slično kupim. Bizjak Slavko Ljubljana, Trubarjeva 41. 12412-5

LEPO DAMSKO KOLO zamenjam za mot. prikolico ali kupim. Naslov v ogl. odd. 12377-5

KUHINJSKO OPREMO, novo, zamenjam za žensko kolo. Naslov v ogl. odd. 12329-6

VILO Z LEPIH VRTOM, predvzamenem centru Portoroža (letra) prodam. Informacije ali pisane ponudbe na »ADIT«, Ljubljana, Stritarjeva 21. 12309-7

STANOVANJE V CENTRU ALI BLIZINI, vsejivo, pisalnjivo, takoj, kupim. Bon, Vilmarje 142. 12303-7

UPOKOJENCI, LOVCI, IZ Ljubljane, interesi za ml. druž. spondarstvo! V št. Vidu nad Ljubljano zamenjam hišo na lepem položaju, z velikim sadnim vrtom in gozdom, pripravno za tejo življ. Mnogovrstno sadje in cvrta pri hiši. Zelim v zameno manjšo vsejivo hišo v Ljubljani. Ponudbe pod »Narava« v ogl. odd. 12301-7

DVOBODNO STANOVANJE V VRTOM, v Ljubljani, ugodno prodam. Naslov v ogl. oddelku. 11991-7

POLOVICO HIŠE, to je trisobno komforno stanovanje v Ljubljani, vanje v Spodnji Šiški, prodam. Trisobno vsejivo v enem letu. Ponudbe pod »Gotovina« v ogl. oddelku. 12357-7

HIŠO, 1600 m² sadnja legla, deneč, vsejivo, južna nekaj, prodam. Zg. Pirnice pri Medvodah, »Pri Anki«. 11898-7

UGODNO PRADAM ALI DAM V NAJBLIŽNJO POSREĐOVANJE hišo in gospodarskim poslopjem, oddaljeno 15 minut iz Celja. Poizvedbe: Lj. Kajuhova 6. 11990-7

V CENTRU SUŠAKA prodamo, to je posetvo, prikladno za transportno podjetje. Strisobno stanovanje takoj vsejivo. Posetvo ima več stanovanjskih polopelj ter dve dnevni sobi. Prodajna cena: 7000.000.000. Poglej tega 2 lokala na glavno ulico ter garažo s posebnim vhom. Naslov: Ivan Godina, Sušek, Kumišičeva 6. 11987-7

VISOKOPRITRČNO TRISTANSKO VANSKO HIŠO na Viču-Kozarje prodam. Ponudbe v ogl. odd. pod »Hiša«. 11936-7

HIŠO Z VRTOM v Ljubljani kupim plačam takoj! Ponudbe v ogl. odd. pod »+000.000.000. 11925-7

PARCELO Z NJIVO v bližini dolinskega kolodvora po cenji prodam. Ponudbe pod »Zazidljivo« v ogl. odd. 12377-7

ZELO UGODNO, po mizani cenji, prodam dvostanovanjsko hišo z lepim vrtom v Ljubljani, možnost zamenjave tudi mansardnega stanovanja. Naslov v ogl. odd. 12374-7

PARCELO Z NJIVO v bližini dolinskega kolodvora po cenji prodam. Ponudbe pod »Zazidljivo« v ogl. odd. 12377-7

LEPO NAGRADO DAM tistemu, ki mi preskrbi sobo. Naslov v ogl. odd. 12313-9

ZAMENJATI DVA BLOKA v sosednjem stanovanju v mestu ali bližini. Naslov v ogl. oddelku. 12311-9

SOBO, prazno, sončno in dobro opremljeno, za podobno ali garsonero. Ponudbe pod »Najemnik« v ogl. oddelku. 11918-1

ZAMENJAM enosobno komforno stanovanje, pritrčeno, v vili za eno leto. Nagrada soba na morju. Ponudbe pod »Julij« - takoj v ogl. odd. 12122-9

STUDENT, 27 let, išče sobo. Ponudbe pod »Soliden« v ogl. odd. 12106-9

ENOSOBNO STANOVANJE, kopalnica, v centru Celja, zamenjam za enako v Ljubljani. Gojznikar, Celje, Stanetov 19. 12099-9

JENOSOBNO STANOVANJE za zamenjam. Ogljed od 15. ure dalje. Naslov v ogl. odd. 12131-9

ZAMENJAM enosobno opremljeno stanovanje za večje neopremljeno ali za enako. Naslov v ogl. odd. 12130-9

ZAMENJAM opravljen, v krmokoli delo v popoldanskih urah, mlada. Naslov v ogl. oddelku. 12148-9

ZAMENJAM VELIKO SOBO v letoviškem kraju za sobo v Ljubljani, zamenjam za »Zamenjam« v ogl. odd. 11496-9

CELJE - LJUBLJANA: 3/2-sobno prostorno stanovanje, center Celje, zamenjam za »Zamenjam« v ogl. odd. 12028-9

HIŠNIK, KARDELJEVA št. 4, zamenjam stanovanje za hišnika ali ne hišnika. Sem vajen vseh vrstnarskih del. Kuhar Lovro. 12064-9

POZOR! Išcem nerabno sobo, po pravilo plačam sam, brez obremenitve najemnika. Naslov v ogl. odd. 12070-9

NUJNO IŠCEM SOBO za takoj! Zaposlen sem v Ljubljani (mon. ter), na terenu tudi po več mesecov. Stanovanje bi uporabljal samo kadar imam delo v Ljubljani. Ponudbe pod »Monter« v ogl. odd. 12075-9

STUDENT IŠCE SOBO. Za nagrado plačam. Sem vajen vseh vrstnarskih del. Kuhar Lovro. 12064-9

ZAMENJAM trisobno stanovanje v Piranu za dvosobno v Ljubljani. Batič, Hranilniška 12043-9

URADNICA išče sobo ali gre kot sostanovalka. Naslov v ogl. odd. 12357-9

HIŠO s tremi lepimi stanovanji ali posamezna stanovanja takoj prodam. Vel. Čolnarska 15. 12353-9

KOMFORTNO DVOBODNO STANOVANJE, vsejivo, proti zamenjavi, in betonsko železo za lažje konstrukcije ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 12189-9

ZAMENJAM veliko sončno stanovanje išče hišni svet v Zupaničevi 10. Ponudbe pošljite hišnemu svetu Zupaničeva 10. II. nadstropje. Desno - vrata št. 9. 12353-9

ZAMENJAM enosobno komforno hišniško stanovanje z balkonom, v centru, za dvosobno. Ponudbe pod »Hišnik« v ogl. odd. 12328-9

ZAMENJAM dvosobno stanovanje v kabinetom, v centru, za enako, ali dvosobno. Ponudbe pošljite pod »Zračno« v ogl. odd. 12326-9

SOBO ODDAM MURN. Sišenska c. št. 10. 12322-9

STANOVANJE, lepo, dvo in pol, v centru, komfortno, v centru, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 12417-9

SOBO ODDAM MURN. Sišenska c. št. 10. 12322-9

STANOVANJE, lepo, dvo in pol, v centru, komfortno, v centru, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 12417-9

SOBO ODDAM MURN. Sišenska c. št. 10. 12322-9

STANOVANJE, lepo, dvo in pol, v centru, komfortno, v centru, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 12417-9

SOBO ODDAM MURN. Sišenska c. št. 10. 12322-9

STANOVANJE, lepo, dvo in pol, v centru, komfortno, v centru, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 12417-9

SOBO ODDAM MURN. Sišenska c. št. 10. 12322-9

STANOVANJE, lepo, dvo in pol, v centru, komfortno, v centru, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 12417-9

SOBO ODDAM MURN. Sišenska c. št. 10. 12322-9

STANOVANJE, lepo, dvo in pol, v centru, komfortno, v centru, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 12417-9

SOBO ODDAM MURN. Sišenska c. št. 10. 12322-9

IZGUBJENO

RAZNO

LEJNI ODDIH

Upravni odbor Kmetijske zadruge Kamnik

RAZPISUJE MESTO ZA RACUNOVODJO ZADRUGE

POMOŽNO MOČ V KNJIGOVODSTVU

Upravni odbor KMETIJSKE ZADRUGE KAMNIK

KUPIM

POSEST

ZAMENJAM

KUPIM

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

RAZPIS

SPORT

DANES SE ZAČNE DVOBOJ SZ - JUGOSLAVIJA

Veliko srečanje na 64 poljih

Beograd, 16. jun. V zgodovini šaha je bilo že mnogo srečanj, ki so zbirala najbolj znane in hite svojih časov. Vendar še nikoli ni bilo dvoboja, na katerem bi nastopilo toliko velemejstrov svetovnega slovesa, kakor to pot na matchu med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. Vsega je udeležilo jih v tem srečanju 13 velemejstrov, in sicer Smislov, Keres, Bronstein, Tajmanov, Petrosjan, Geller, Averbah in Boleslavski med gosti ter Gligorič, Matanović, Ivkov, Pirc in dr. Trifunović med domačini. To že dovolj pove o ravni te šahovske borbe. Sovjetska ekipa je zaradi svetovni prvak, njeni igralci pa branijo tudi svetovno prvenstvo v vseh posameznih tekmovalnih. Te premoči sovskega šaha doseže nihče ni mogel zatikati. Za našo ekipo je ta dvoboj nekakšna borba za drugo mesto na svetovni lestvici. Po vseh dosedanjih mednarodnih nastopih bi to mesto že pripadalo Jugoslaviji, vendar se je nekoliko majala ekipa Argentine po nastopih na zadnjih dveh olimpijadah. Pozneje to vprašanje ni bilo več našo, kajti Argentina ni niso neposredno zadeli na Jugoslovane v teko močni sestavi.

Ekipa Jugoslavije in SZ sta do sedaj igrali dva matcha, izmed katerih se je prvi v Moskvi 1. 1955 končal neodločeno (2:2) in v

Amsterdamu 1. 1954 z zmago SZ 2:1.5. To pot se bosta obe ekipi prvič srečali v dvoboju na osemih deskah in bo vsak igralec igral z vsemi drugimi nasprotniki, igralci, kar pomeni, da bo vsaka odigranih 64 partij. Tako bo ta match tudi za vsakega igralca krajši turnir osemih partij za čim boljše individualni uspeh. Realni odnosi med igralci obeh ekip in dosežani izidi ne dajejo nobene opore za dvome o zmagi sovskega šahovstva. V bistvu gre zato samo za vprašanje, koliko se bodo mogli naši igralci

ci upirati in ali bo naša ekipa dosegla boljši odstotek kakršnega sta svoj čas dosegli Argentina in ZDA.

Ce bodo naši šahisti te dni dosegli višji odstotek od tistega, ki so ga proti sovskejšim šahistom dosegli druge ekipe, bo to na nas velik uspeh. Ta naloga ne bo lahka, toda bodis, kakor koli — to srečanje bo izredno zanimivo in napeto, da ga bodo dan za dnem neučakano spremljali tisočci in tisoči ljubitelji šaha ne samo pri nas, temveč po vsem svetu.

Z AVTOMOBILI IN MOTORJI PO LJUBLJANI

Avto-moto društvo Ljubljana bo priredilo v počastitev 10. letnice Ljudske tehnike v nedeljo 24. t. m. meddruštvene cestne avto-moto dirke, ki smojijo že v tretji let pogrebniti v Ljubljani. Dirke bodo krožne — hitrostne v Trnovem po naslednjih ulicah: Opekarska cesta, kjer bosta start in cilj, nato po Cesti na Loko in pred konjnico po Jeranovi ulici nazaj na Opekarsko cesto.

Dolžina proge je 1800 metrov in ima dva ostra zavoja, kjer bo prišla do veljave rutina in spret. nost tekmovalcev.

Nastopiti bodo najboljši slovenski vozači na motorjih in avto-

mobilih domači dirkači iz drugih republik bodo poživili zanimiv spored, zaradi česar bo konkurenca zelo ostra in borba za prva mesta huda.

Sodeč po prijavih in zanimanju tekmovalcev, bo udeležba zelo velika, tako da bodo prišli na svoj račun vsi gledalci in prijatelji avto-moto športa.

Da bo ta prireditelj tudi po organizacijski plati dober, je Avto-moto društvo Ljubljana povabilo k sodelovanju vse svoje krožke iz Ljubljane kar se pravi 14 po številu s skupnim članstvom nad 2000. Nedvomno je to največje in najbolj razvito društvo v Sloveniji.

Da bi se ognili velikemu navelu si nabavite vstopnice že v predprodaji!

ATLETSKO PRVENSTVO LRS

Nov ženski državni rekord na 800 m

Ljubljana, 16. jun. Danes ob 16. uri s je na stadionu ob Titovi cesti začelo X. in jubilejno republiško prvenstvo v atletiki. Za našo ekipo je ta dvoboj nekakšna borba za drugo mesto na svetovni lestvici. Po vseh dosedanjih mednarodnih nastopih bi to mesto že pripadalo Jugoslaviji, vendar se je nekoliko majala ekipa Argentine po nastopih na zadnjih dveh olimpijadah. Pozneje to vprašanje ni bilo več našo, kajti Argentina ni niso neposredno zadeli na Jugoslovane v teko močni sestavi.

Ekipa Jugoslavije in SZ sta do sedaj igrali dva matcha, izmed katerih se je prvi v Moskvi 1. 1955 končal neodločeno (2:2) in v

Novi prvaki LRS v atletiki so: MOSKI 110 m z zaprekami: Puc (LJ) 15.2, Krogla: Penko (LJ) 14.4, disk: dr. J. Müller (O) 42.5, vršina: Zarič (O) 150, 100 m: Solarevič (SV) 11.2, 400 m: Zupančič (KL) 59.9.

ZENSKO — 80 m zapreke: Siameljčič (O) 12.1, vršina: Sima (O)

Jesenice v znamenju planinskih dni

Jesenice v znamenju planinskih dni. Planinstvo se dolgo, planina so jim prijetno in koristno razvedrilo in po njih so si postavili številne planinske postojanke, do katerih so nastopili tudi vrsto dobro vzdrževanih planinskih poti, da

Jugoslavija B : Avstrija B 2:2 (0:2)

14. krogla: Kotušek (O) 14.04, 100 metrov: Sikovec (KL) 12.5, 800 m: Knez (O) 2:14.7 (nov jug. rekord), 2. Slaninik (KL) 2:15.7.

Tri discipline ob uri, ko to pisemo, še niso bile končane. M.

lahko varno in zložno dosega

lahko varno in zložno dosega najprej kote tega planinskega sveta. Planinstvo je na Jesenicah množično.

Letos so planinsko misel globlje zasadi tudi med mladinci, saj so ustanovili po osnovnih šolah planinske planinske odseke in prav tako med mladinci na gimnaziji. Za svoje člane pa prireja dober planinski opremljen v tem času množične planinske izlete, za alpiniste pa predavanja, tečaje itd. Pravkar minula dva tedna so jesenjski planinci še posebej povsledi propagandi za planine in v tej dobi povrh mnogih izletov opravili tudi številne prostovoljne delovne akcije na planinskih objektih, pogozdovani goščave na Vrhu in izdali bogato opremljen prospekt Vršč-Trenta ter pod okriljem Planinskega društva tudi posebno jesenjsko številko. (O) te pa še drugič kaj. — Op. ur.

KRANJSKI PIVALCI PO 10 LETIH DELA

Zadnja leta so pokazala, da prevzemajo v slovenskem pivalnem športu kranjski pivalci zlasti pa njihova ženska ekipa. vedno vidnejšo vlogo. Ta vzpon je toliko bolj razveseljujoč, ker se ga goji nesovjetični konaj v leto 1946 ko je bila v zvezi z go slovanjem pravih pivalcev v kranju ustanovljena pivalna sekcija pri domačem telovadnem društvu.

Ceprav kranjski pivalci niso imeli pravice nastopati v državnem prvenstvu. Pri drugih je trajal razvoj do boljše forme nekoli dve leta 1952 so Kranjčanji dobili pravice trenerja prof. Čučeka in dve leti pozneje so si že osvajali prva mesta v prsni disciplini. Ko je bil ustanovljen skupno slovensko kranjsko Triglav, so tudi pivalci pristopili v njegove vrste in si obenem priskrbeli novega trenerja — tov. Brozoviča, pod čigar vodstvom je šla njihova kvaliteta naglo na vzgor, tako da je mladinska ekipa osvojila naslov prvaka Slovenije, prav tako odlična pa je bila tudi ekipa članice.

Za letošnjo sezono se v Kranju marljivo pripravljajo, tembolj, ker bo tam tudi v domačem bazenu nekaj pomembnih tekmovalcev. Tako bodo 2. julija nastopili v dvoboju proti Ljubljani za naslov prvaka v slovensko-hrvatski ligi za leto 1955, avgusta pa se bodo tam merili mladi igralci waterpola za naslov najboljših ekipe v Sloveniji. Tudi slovensko člansko prvenstvo bo letos v Kranju.

IZDELUJE po naročilih nove karoserije v lesenem ogrodju za tovorne kamione, dobavna in druga vozila.

PREVZEMA tapetniška dela za vse vrste vozil.

VRIŠI vulkaniziranje avtoplaščev in zračnic vseh vrst dimenzij.

»AVTOPROMET«
LJUBLJANA, Savska c., tel. 31-392

»ZRNO«, veletrgovina z žitaricami
Maribor
Jroda

TOVORNI AVTOMOBIL, znamke FWD, nosilnost 5 ton, v brezhibnem stanju, c novimi gumami in

MOTORNO KOLO znamke »GUZZI«, generalno popravljen, 500 ccm.

Interesenti naj se obrnejo direktno na naslov ali telefonično 38-69 Maribor.

Prodamo osebne avtomobile

znamke »Mercedes« 170 V ter avtomobil »Lancia Aprilia« in »Opel Kadet«.

Vozila so v odličnem stanju. — Cena ugodna! Ogled možen vsak dan v Ljubljani, Zaloška cesta 25.

KARTONAZNA TOVARNA LJUBLJANA
ČUFARJEVA ULICA 16
sprejme

V UK VEČ VAJENCEV ZA KARTONAZNO STROKO

Pogoj: 4 razrede srednje šole.

Zaradi dogovora se javite osebno, s pismeno prijavo, v tajništvo podjetja.

Trgovsko podjetje VINEA
LJUBLJANA, Tržaška ulica 6

prodaja naslednja osnovna sredstva po nizki ceni:

- za 10 vagonov sodov ležakov od 20 do 50 hl,
- več vrinskih črpalk (električnih in ročnih),
- več strojev za pomivanje, polnjenje in maženje steklenic,
- naplavni filter,
- več decimalnih tehtnic,
- veržno dvigalo,
- poljsko kovačnico,
- parni kotel s predgrelnem,
- brzoparilnik,
- razne peči za gretje,
- bencinsko črpalko z rezervorjem,
- mlin za mletje hrinja,
- razne manjše kletarske potrebščine.

POZIV
Splošno gradbenega podjetja »PIONIR«
Novo mesto

Po uredbi o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij ter našega tarifnega pravilnika, pozivamo vse delavce in uslužbence, ki jim je prenehalo delovno razmerje v letu 1955, pa izpolnjujejo pogoje, ki jim dajejo pravico do deleža na plačah iz dobička, da se ustno ali pismeno zglašijo pri podjetju in uveljavijo svoje pravice. Po izteku trimesečnega roka od objave tega oglasa izgube pravico do deleža, če se niso pravočasno zglašili.

SGP »PIONIR« Novo mesto

Upravni odbor podjetja

»INSTALACIJA«, Ljubljana, Kamniška ulica

razpisuje naslednja mesta:

KALKULANTA
z daljšo prakso v železninarsko-kovinski stroki

TRGOVSKEGA POMOČNIKA
železninarske stroke za delo v skladišču podjetja

VAJENCE
za kleparstvo, vodovodno instalacijo in centralno kurjavo.

Pismene ali ustne ponudbe pošljite upravi podjetja, Ljubljana, Kamniška ulica.

Podjetje »SVILANIT«
Kamnik

razpisuje delovno mesto

TEHNIČNEGA VODJE

POGOJI: tekstilni tehnik z 10 do 15-letno prakso v svilarski stroki, da je upravljal funkcijo obratovodnje ali tehničnega vodje najmanj 5 let, in

INŽENIRJA KEMIJE

POGOJI: praksa v tekstilni stroki 3 do 5 let.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Plača po tarifnem pravilniku.

Družniško stanovanje preskrbljeno.

Interesenti naj svoje prošnje pošljejo upravi podjetja »SVILANIT« Kamnik z opisom doseganega dela.

PRODAMO

Osebni avtomobil
OPEL-OLYMPIA
37 KS, generalno popravljen, z rezervnimi deli

Osebni avtomobil
»DKW«
20 KS, v dobrem stanju.

GENE ZMERNE!

Informacije vsak dan od 8. do 14. ure v podjetju.

ZADRUŽNO IZVOZNO-UVOZNO PODJETJE
»SLOVENIJA SADJE«
LJUBLJANA, Čopova ulica 50

SPORTNE ZANIMIVOSTI V BRATSKEM

Dve zlati kolajni za Švedsko v Stockholmu. Včeraj je bil na konjskih olimpijskih igrah Stockholmu končan drugi del turnirja s tekmo v desurji za »Grand Prix«. Prvo mesto in zlati točkajni je prejel St. Cyr (Sv.) z 86 točkami pred Dancomar, tekom in N. L. Lesenhofofom. Tudi v ekipnem tekmovalju so bili najboljši Švedji z 2475 točkami pred Nemci in Avstrijci.

Italijani zmagali v donbu v Parizu. Drugi dan tekmovalja za Davisov pokal sta Italijana Pietrangeli in Sirola zmagala nad francoskim parom Bernard — Re-

my 6:2, 6:2, 2:6, 6:1. Francija vodi z 2:1. Stockholmu vodijo Angličani 3:0, ker sta Šveda Davidson — Johanson zmagala tudi v dvoje Beekerjem in Davison 6:3, 8:6, 7:5.

V okviru priprav naše mlade teniske reprezentance, ki bo v dneh od 21. do 24. t. m. nastopila v Zvezna košarkarska liga MONTAZNO : LJUBLJANA 78:65 (31:32)

Konjske dirke v Ptuj

Klub za konjski šport »Drava« v Ptujju je predložil predlog prireditelj na dirkališču v Turnišču konjske dirke, ki jim je v zvezi skrajno neugodnemu vremenu gledalo nad 3000 gledalcev. Tudi najboljši poznavatelji te športne panoge so z zadovoljstvom ugotavljali znaten napredek tega kluba, ki deluje že, maj tri leta.

Vsa najboljša mesta v galopskih dirkah so pripadale Ptujčanom, pa tudi Mariborčanke, ki so prvič nastopile, so se prav dobro izkazale. Rezultati so ti:

I. dirka: enovprezna vožnja za 4-12 letne konje — kasaske, proga 1.800 m. Zmagovalec Slavica Ludvik s kobiljo Fistro. II. dirka: enovprezna vožnja za 4-12 letne kasaske Konje proga 2.200 m. Zmagovalec spet Slavica s kobiljo Fradjico. III. dirka: preponska galopska dirka za 4 letne in starejše konje. Proga 2000 m. Zmagovalec Senanovič s kobiljo Zrebca. »Sako«. IV. dirka: enovprezna vožnja za 3-12 letne kasaske konje, proga 1900 m. Zmagovalec Pirber (Lecner) z zrebcom »Prizadevni«. V. dirka: dvna galopska dirka za 3 letne polnokrvne in polkrvne konje. Proga 1600 m. Zmagovalec Pepst, junior. »Drava«. IV. dirka: »Concours Heppique« prestakovanje zaprek kategorija »Pa«. Zmagovalec Berc »Borec«. »Maribor« s konjem Murgasom. VII. dirka: dvočpravna dirka za triletne in starejše konje. Proga 2400 m. Zmagovalec Slavica Josko Ljutomer, s kobilama »Perna« »Proja«. VIII. dirka: ženska ravnna galopska dirka. Proga 1400 metrov. Zmagovalka Pajtak (Vazrdžin).

KRITERIJI OKROG TABORA

Zmagala Zanoškar in Pokupec

Prizadevni košarkarski klub »Rog« je za soboto in nedeljo povabil v Ljubljano nekatere najboljših jugoslovanskih košarkarjev. Vabilu na kriteriji okoli Tabora in veliko cestno dirko se je odzvalo veliko število znanih tekmovalcev iz Zagreba, Zadra, Koprivnice, Splita, Koprja, Maribora in Ljubljane.

V sobotnem kriteriju je med mladinci zmagal Pokupec (Zgb.) pred Zidanom (R) in Kovatcem (Il.), med člani pa Zanoškar (R) pred Džancem (Zgb.), Bajlom (Zadeo), Flajšom (O) in drugimi.

Start za cestno dirko bo danes ob 7. uri pred »Lovcem« in ne pred Narodnim domom.

Kvalifikacijska tekma ZAGREB : LOKOMOTIVA : VARDAR 2:1 (0:1)

Nato je obrnil konja in zrl proti zahodu in severu, od

Nato je obrnil konja in zrl proti zahodu in severu, od Santa Rose do gore St. Helena in proti vzhodu po dolini Sonoma Valley do gorske verige, pokrite s smrekovimi gozdovi, ki je zapirala razgled po dolini Napa Valley. Tam, na vzhodnem pobočju Sonoma Valleya, ravno na črti, ki je presekal vasico Glen Ellen, je zagledal majhno brezgotino. Njegova prva misel je bila, da je to ostanek rudnika, nato pa se je spomnil, da ni v deželi zlatokopov, in ni več premišljeval o tem. Nadaljeval je z razgledovanjem doline proti jugovzhodu, kjer je lahko videl v daljavi onstran zaliva San Pablo dva ostro nazobčana vrhova Mount Diabla. Na jugu je ležal Mount Tamalpais, a petdeset milj dalje, kjer so pihali vetrovi Tihega oceana skozi Golden Gate, je tvoril dim, ki se je dvigal nad San Franciscom, nizek, gost oblak na nebu.

»Ze dolgo nisem videl toliko sveta naenkrat,« je pomislil glasno.

Le nerad se je ločil od tega in šele po eni uri se je lahko odločil za povratek. Vesel je bil, da je odkril novo pot. Bilo je že pozno popoldne, ko je spet dosegel pogozdene griče. Tukaj je na enem njihovih vrhov opazil ostre zelene obrise nekih dreves, ki so se razlikovala od vseh, kar jih je tega dne videl. Ko jih je nekaj trenutkov opazoval, je ugotovil, da so to obrisi treh visokih cipres. Vedel je, da jih ni mogel posaditi tam nihče drug kot človeška roka. Radoveden ko majhen deček, je hotel stvar raziskati. Tako na gosto je bil grič porasel in tako strm, da je moral razjahati in hoditi peš in se od časa do časa po rokah in kolenih plaziti skozi grmovje.

Nepričakovano je prispel do cipres. Bile so ograjene s staro pravokotno ograjo: videl je lahko, da je narejena iz otesanih kolov, ki so bili zgoraj priroten. V ograji sta bili

gomili dveh otroških grobov. Na lesenih, z roko izdelanih križih, je bilo napisano:

Mali David, rojen 1855, umrl 1859
Mala Lily, rojena 1853, umrla 1860

»Uboga otroka,« je zamrmral Daylight.

Grobova sta bila dobro oskrbovana. Oveli šopki divjih cvetlic so bili na gomilah in napis na križih sta bila sveže pobarvana. To je Daylighta napotilo, da je začel iskati stezo, ki je vodila h grobovom. Našel jo je na nasprotni strani tiste, po kateri je prišel. Obšel je vrh griča in pojezdil k spodaj stoječi farmski hiši. Dim se je dvigal iz dimnika in kmalu se je pogovarjal z mršavim mladim možem, ki je imel, kot je zvedel, posestvo v najemu. Kako veliko je? Kakih sto osemdeset oralov, čeprav je videti mnogo večje. To pa zaradi njegovih nepravilnih oblik. Da, ilnik tudi spada zraven in prav tako ti griči. A meja, ki teče ob velikem kanjonu, je dolga več kot miljo.

»Vidite,« je rekel mladi mož, »tu je bilo tako zapuščeno, da so morali farmarji, ki so začeli obdelovati to zemljo, kupiti najprej dobre predele daleč proč od tod. Zaradi tega je danes tako raztreseno.«

Da, on in njegova žena pridelata toliko, da lahko živita, in ni jima treba delati pretro. Najemina ni velika. Hillard, lastnik, zasluži največ od ilnika. Hillard je bogat in ima mnogo farm in vinogradov deli v dolini. Opekarna mu plačuje deset centov za kubik ilovice. Kar se tiče ostalih delov kmetije, je zemlja dobra le na krčevinah. Njegov zelenjadni vrt na primer in vinogradi, toda ostalo je vse predalet od tod.

»Torej ste farmar,« je rekel Daylight.
Mladi mož se je zasmel in zmajal z glavo.

Jack London

LEGLER

59